

Előfizetési díj:

Negyedévre 1 frt
Félévre 2 frt
Egész évre 4 frt

Egyes szám 20 kr.

Majelen havonként kétszer.

HERKULES

SZERKESZTIK:

PORZSOLT JENŐ.

PORZSOLT KÁLMÁN.

Szerkesztőség

és

kiadóhivatal

Budapest, Rökk-Szilárd
utca 4.Kéziratokat vissza nem
küldünk.

Az „Achilles“ Sport-Egylet, az „Aradi Korcsolyázó-Egylet, a „Balaton-Egylet“, a „Beregszászi Korcsolyázó-Egylet“, a „Budapesti, hegyvidéki turista-Egylet“, a „Budapesti Korcsolyázó-Egylet“, a „Budapesti Torna-Egylet“, a „Debreczeni Korcsolyázó-Egylet“, a „Debreczeni Torna-Egylet“, az „Egyetemi Athletikai Club“, „Első Magyar Vivő-Egylet“, az „Érsekújvári Vivő- és Torna-Egylet“, a „Fertői Csónakázó-Társaság“, a „Győri Csónakázó-Egylet“, a „Kassai Korcsolyázó-Egylet“, a „Kolozsvári Athletikai Club“, a „Kolozsvári „Korcsolyázó-Egylet“, a „Körmendi Athletikai Club“, a „Kunszentmártoni Csónakázó-Korcsolyázó-Egylet“, a „Magyar-Ovári Torna- és Vivő-Egylet“, a „Marosvásárhelyi kerékpár-Egylet“, a „Makói Torna-Egylet“, a „Maros-Vásárhelyi Korcsolyázó-Egylet“, a „Lévai Torna- és Vivő-Egylet“, a „Lőcsei Korcsolyázó-Egylet“, a „Maros-Vásárhelyi Torna-Egylet“, a „Nagy-Bányai Korcsolyázó-Egylet“, a „Nagy-Enyedi Korcsolyázó-Egylet“, a „Nagy-Kanizsai Torna-Egylet“, a „Nagy-Kállói Korcsolyázó-Egylet“, a „Nemzeti Hajós-Egylet“, a „Neptun Budapesti Evező-Egylet“, az „Ó-Becsei Kerékpár-Egylet“, az „Ó-Budai Torna-Egylet“, a „Pécsi Athletikai Club“, a „Pozsonyi Hajós-Egylet“, a „Pozsonyi Torna-Egylet“, a „Privigyei Korcsolyázó-Egylet“, a „Rimaszombati Korcsolyázó-Egylet“, a „Sátoralja-Ujhelyi Korcsolyázó-Egylet“, a „Selmecei Akadémiai Athleta-Club“, a „Soproni Korcsolyázó-Egylet“, a „Szabadkai torna-Egylet“, a „Szarvasi Korcsolyázó-Kör“, a „Szegedi Csónakázó-Egylet“, a „Szegedi Korcsolyázó-Egylet“, a „Szegedi Torna-Egylet“, a „Székely-Udvarhelyi Korcsolyázó-Egylet“, a „Székesfehérvári Korcsolyázó-Egylet“, a „Temesvári Korcsolyázó-Egylet“ és az „Újvidéki kerékpár- (Bicycle) Egyesület“ a „Pápai korcsolya-egylet“, a „Torontáli korcsolyázó- és hajós-egylet“, „Szegedi Kerékpár-egyesület“, „Sportkedvelők köre“, „Veszprémi torna egylet“, „Tordai korcsolyázó-egylet“, „Budapesti Torna-Club“, „Zsombolyai atletikai club“ a „Szászvárosi atletikai club“, a „Szolnoki korcsolyázó-egylet“, a „Budapesti polgári lővészegyesület“

HIVATALOS KÖZLÖNYE.

A vallás- és közoktatásügyi miniszter ö nagyméltósága 47,020. számú rendeletével ajánlja e lapot Magyarország összes tanintézetének.

A megerősödött „Herkules“.

Örvendetes hírrel lephetjük meg olvasóinkat: a „Herkules“ — mint mostani számunkból már láthatják olvasóink — megerősödve folytatja ezentul pályafutását. A most kezdődő új félévtől kezdve a „Herkules“ minden száma az eddigi egy s esetleg egy és fél iv helyett két és fél iven fog megjelenni; előfizetőink tehát évenként a rendes 24 iv helyett legalább 48 ivet kapnak az eddigi előfizetési áron, mert bár kétszerannyit nyújtunk ezentul, mint eddig s kétszeresre emeljük kiadásainkat, azért az előfizetési árat nem emeljük! Tulkiadásaink fedezését lapunk nagyobb elterjedésétől várjuk s ez irányban kérjük t. olvasóink becses támogatását.

Az egy ivnyi rendes mellékletnek, melylyel a „Herkules“-t kibővítettük, „Pihenő“ czimet adtuk s tartalma szórakoztató, mulattató, szépirodalmi s ismeretterjesztő dolgozataival és szép képeivel ki fogja egészíteni a „Herkules“ rendes szakszerű tartalmát. Minden oldalról gyakran sürgettek olvasóink, hogy szépirodalmi s szórakoztató olvasmányokkal is élénkítsük lapunkat; mi e kívánságnak gyakran eleget is tettünk, de a szakszerű fejtegetések és tudósítások ritkán engedtek erre teret. Ezért kellett egy teljesen elkülönített mellékletet szentelnünk olvasóink ezen irányu igényeinek kielégítésére, hogy a főlap vagy esetleg 1½ iva egészen megmaradjon tisztán szakszerű fejtegetéseknek.

A „Herkules“ és a „Pihenő“ együttvéve most már, reméljük, kielégítik előfizetőink minden igényét, mert mindkettőnek szerkesztésénél tekintettel leszünk arra, hogy lapunkat egyaránt járatták urak és hölgyek, magánosok és családok, sportegyesületek és tanintézetek s casinók és a tanuló ifjuság.

A „Pihenő“ első számának tartalma a következő:

Czikkék:

Péchy Tamás.

A szomszédomról. Elbeszélés. Irta: Abonyi Arpád.

Boldog poeta. — A gavallér. Költemények. Irta:

Rudnyánszky Gyula.

Gondolatok. U. I.-től.

A kardról. Lélektani tanulmányok. Irta: Kenedy Géza.

A boldog ifjuság. Költemény. Lévay Mihálytól.

A drága jó egészség. Irta: Dr. Juba Gyula.

Lány! Irta: Székely Huszár.

Egy óhajom. Költemény. Palágyi Lovástól.

A kitagadottak. Irta: Vértessy Gyula.

Képmagyarázatok: A Deák-mauzoleum. A libuskák.

A gyík és a vonósnegyes.

Adomák.

Képek:

Péchy Tamás arcképe. (Fénykép után).

A Deák-mauzoleum a kerepesi-uti temetőben. Fénykép után.

A gyík. Vágó Pál festménye után.

A libuskák. Tölgyessy Arthur festménye után.

A „Herkules“ előfizetési ára a „Pihenő“ című mulattató melléklettel együtt:

¼ évre 1 frt. ½ évre 2 frt. egész évre 4 frt.

Az előfizetési pénz postautalványon a „Herkules“ kiadóhivatalába (Budapest, VIII. Rökk-Szilárd-utca 4.) küldendő.

TORNA.

Testedző játékok.

Ember vadászat.

Franciaországban és Angliában igen elterjedt játék, melyet Németországban nemcsak a gyermekek, de a felnőttek is játszanak. Tulajdonképen a „fogócská”-nak kiterjesztése nagyobb területre; mert a cél az, hogy egy embert megfogjunk, a ki az „Ember vadászat”-ban a vadat játsza. A játzó társaság két részre oszlik, az egyikbe állanak az üldöző vadászok, a másikba az üldözendő vadak, vagy lehet ugy is játszani, hogy csak egy vad van, a többi mind vadász.

A vadászat területe előre megjelöltetik; egy nagy kert, erdőség vagy mezőség.

A vadászat kezdetén a vadászterület nagyságához mért idő engedtetik a „vadnak”, hogy a vadászok elöl elmeneküljön s az utóbbiak csak egy bizonyos idő mulva indulnak elfogására. A vad tartozik bizonyos távolságra nyomokat hagyni maga után s e célra apró papirszeleteket szór el futtában.

A vadászok ezeken a nyomokon futnak utána. A kik csak egyszer próbáltak így emberre vadászni, sokkal mulatságosabb és mindennekefelett egészségesebb szórakozást találnak benne, mint például egy kacsalesben — hasig járva a vízben. Sport egyesületeink és iskoláink rendszeresen üzhetnek e mulatságot, melyet bármely nagyobb társaság is üzhet a szabadban.

A gyaloglásról.

Akkoriban, midőn a „Magyar Athletikai Club” megalakult, mindjárt az első viadalokon nagyszerű versenygyaloglásokat rendezett. Bár az eredmények kissé meggyöngék voltak, igen szép eredményekre jogosították a clubot. (Porzolt Lajos Bpest—B.-Füredi távgyaloglása: 17 osztr. mértföld 21 óra alatt kitűnő eredmény.) És méltán. Mert évről-évre javultak az eredmények és midőn az 1884. évi őszi viadalon Asbóth Jenő a bajnoki „egy órajárásban” 11997 métert járt be és ezzel a bajnoki serleget, aranyérmét és „bajnok” czímet méltán kiérdemelte, elérte a legjobb eredményt nálunk nemcsak a gyaloglásban, hanem, ha a többi összes eredményeket az angolokéhoz hasonlítjuk, bátran kimondhatjuk, hogy eddig nálunk átlag a legjobb eredményt érték el.*) Ugyancsak gyaloglásban érte a K. A. C. vándorbajnokverse-

*) Angol legkitűnőbb eredmény az egy óra járásban 12-075 méter.

nyén a második legjobb eredményt Szekalszky Lajos, midőn a kitűzött 120 kilométert 14 óra 50 percz alatt járta be.**)

Ebből meggyőződhetünk, hogy mily jó erők vannak nálunk és hogy mily hajlamuk van a magyar athlétának is a gyaloglásra. Sajnos, hogy az utóbbi három-négy évben már nem tartott a M. A. C. versenyjárásokat, de még csak országuti távgyalogló versenyeket sem.

Pedig kár épen e kitűnő sportot elhanyagolni!

A testgyakorlás minden nemének vannak ellenzői. Minden sportba találnak ezek valami ellenvetést. A távfutásra azt mondják, hogy a tüdőt rontja; a fejlődést gátolja. A kerékpározás a hátat görbíti, a szép testtartást rontja, a súlyemelésre, hogy belső szakadások támadnak, a szertornázás veszélyes, a box durva gorombaság, a kardvívás egyoldalú stb. De már a gyaloglásra igazán nem találhat senki semmit! A tüdőt kitűnően edzi, a nélkül, hogy a távfutásnál érezhető fájdalmas fáradtságot előidézne; a lábakat jobban dolgoztatja, mint akár a futás, vagy akármelyik más sport; izzaszt pompásan s még a karok gyakorlását is magában foglalja mert gyorsjárás közben, az ember önkénytelenül karlökéseket végez, a mi egy óra hosszat már magában is elég munka. Mindent összevéve, kimondhatjuk azt is, hogy a gyaloglás a járás sportjai (futás, ugrás, gyaloglás) közt legjobban edzi a testet.

Jelenleg a Magyar Athletikai Clubban kevés jó gyalogló van. A fővárosban a M. T. K., a vidéken pedig a Kolozsvári A. C. bővelkedik bennök. Valószínű, hogy ha most „nyílt” versenygyaloglást tűzne ki a Club, a díjat nem club tag vinné el. Ezt tudva a tagok is, hallani sem akarnak a járásversenyben való résztvételtől, s ezért nem tűz aztán ki a M. A. C., viadalaira versenyjárást. De ezen könnyen lehetne segíteni. Mert, ha „zárt” versenyjárást írna ki, bizonyosan több clubtag akadna, a ki indulna, kivált, ha a választmány nem kívánna oly rém-eredményeket, mint a többi versenyeknél. Mert a clubban az már szokás, hogy a versenyeket intéző körök azokra a versenyekre, melyeken legkevesebb résztvevő akad, tűznek ki legszigorubb feltételeket.

A gyaloglás sportja nálunk nem is fog addig kifejlődni, míg a club nem fog turistikai osztályt szervezni, illetőleg kirándulásokat rendezni. Ennek az osztálynak az lenne a célja, hogy már kora tavasszal, mikor a szép idők elkezdődnek, csoportokban, egy-egy jó gyaloglóval élén, kirándulásokat rendezzen a város körüli országutakon. E kirándulásokon mindig gyorsabb és gyorsabb menetben járnának s utoljára egész versenyjárások lennének ezek, mindig nagyobb és nagyobb távokra.

Ezzel elérnék azt, hogy gyaloglás tréningje nem volna unalmas és sokan vállalkoznának és kedvet kapnának a gyaloglásra olyanok is, a kiknek különben maguktól eszükbe sem jutna a poros országút. Mert hát akármilyen paszionátus athléta is legyen valaki, bizony unalmas az egymagának óra hosszágig járni az országúton. Hát aztán még hogyan kapjon kedvet rá olyan, a kinek ugy sincs nagy hajlama hozzá. De, ha ilyen kirándulások volnának, többen akadnának, a kik már csak a kedélyes társaságért is résztvennének bennök. Így aztán lassanként mindig jobban terjedne e szép sport, úgy, hogy tavaszra talán már járásversenyt is tűzhetne ki a M. A. C. s pár év alatt a régi niveaujára emelkedhetnék e fontos ága az athlétikának!

**) Angol legkitűnőbb eredmény e távhoz viszonyítva 120-675 méter (75 a. mf.) 14 óra 10 percz alatt.

A gyaloglás sportja igazán jól Kolozsváron van kifejlesztve, a hol jelenleg is ki van tűzve a bajnoki egyórás járás s mindig hárman-négyen érik el a kitűzött bajnoki eredményt. Azon kívül minden évben több országúti távgyalogló versenyt rendeznek.

A gyaloglásnál 3 osztályt különböztetünk meg. Rövid távok (1—30 km.), közép távolságok (30—60 km.) és nagy távolságok (60—400 km.). Azon kívül van az »idő ellen gyaloglás.« Ezt rendszeren fél vagy egy órára tűzik ki s a győztes az, a ki a kitűzött idő alatt legnagyobb távolságot járta be. A rövid távokat verseny pályákon szokás tartani, a hosszabbakat országúton.

Ha logikailag fontolgatjuk a dolgot, az 5—10 klmteres gyaloglóversenynek nem igen van értelme, de sportszempontból talán éppen a rövid távokat tartjuk előnyösebbeknek. De itt az a baj, hogy ezeket országúton külön nem igen lehet tartani, viadalokon pedig a pályán igen sok időt vesznek igénybe és a nagy közönségre igen unalmasak, mert bizony meglehetősen csunya képet nyújt a gyorsjárás. (Nem csuda, ha nálunk még mindig a fél futó lépések használatnak és a tiszta gyaloglás angol módszerét: a test súlyának a sarkokra történő fektetését nem ismervén, nem is applicálhatjuk. Szerk.)

A hol jó erők vannak, lehet 80—120 kmes versenyeket is rendezni, persze ezekre aztán szép díjakkal kell az ifjúságot buzdítani. Azonban igen kell vigyázni, hogy a ki nem teljesen alkalmas e viadalokra, azt nem szabad ilyen távolságu gyaloglásra ereszteni, mert a gyenge testnek könnyen megárthat ily erőlködés.

Nagyon ügyesen van ez Kolozsváron rendezve, hol tavasszal tartanak a kezdők számára 30—40 km-es versenyeket. Itt résztvehet haladó is, de csak handicappal. A ki a 30 kilométeres versenyen jó erősnek bizonyult, az résztvehet később a 60 km-es és végül az őszi 120 om-es versenyen a vándor-czimért (»Erdély bajnok gyáglója az N. évben.«)

Igy aztán, ha fokozatosan ereszti a fiatal erőt nagyobb és nagyobb távolságra, nem is árthat meg a nagy erőlködés.

A fővárosban a M. T. K. tart sikerült gyalogló versenyeket, de csak rövidebb távokra. Volt azon kívül az őszzsel 60 kilométeres célversenyük (futás-járas). Az eredmény teljesen kielégítő, mégis e célversenyeket hátrózzottan elítéljük, mert a túlerőltetés és tüdőbajok itt már könnyen létrejöhetnek, kivált, ha akármilyen szűkmellű, gyenge embereket, szigorú orvosi megvizsgálás nélkül versenyre eresztenek.

Kivánatos volna, hogy a M. A. K. is tűzzön ki tavasszal egy rövid, zárt gyalogló versenyt. Mert az a club, mely először alakult az országban, s melynek működése alapította hazánk második legjobb sportegyletét, a Kolozsvári Athletikai Clubot, s csaknem az összes atletikai egyleteket, az a club, melynek tulajdonában vannak az összes legjobb eredmények: nem engedheti, hogy a nála sokkal fiatalabb s pár év óta fennálló sportegyletek túlszárnyalják, akármiben, különösen pedig a gyaloglásban, mely a sportok közt első helyet foglal el.

Ha régebben oly szép eredményeket tudott elérni a club, most is meg tudhatná azt tenni, ha törekednék és ha oly gondot fordítana e sportra, mint eleintén.

De hát a »régi jó idők« már elmúltak!

Vigasztalódjunk! Azok voltak a »régi jó idők«, most pedig kezdődnek az »újabb jó idők«!

Athléta.

A prágai országos torna-ünnepélyekről.

Prága, Junius 30-án.

Harminczezer tornászból áll a cseh, morva és lengyel »Sokol« szövetség és ebből 8000 veres inges vonult fel a prágai jubiléris kiállítás 3 napi tornaünnepélyére. Mily leverő hasonlat tavalyi aradi és idej fővárosi országos tornaszövetségi versenyek szegénységével szemben; mi a sokkal erősebb 16 milliónyi nemzet csak 70—80 működő tornászt tudunk bemutatni. Az igaz, hogy a sokolistákat a testi izmosítás mellett a haza- és szabadság szeretet fejlesztése is együtt tartják és az ő szerepléseik az osztrák kormányval folytatott tüntetésekben is nyilvánulnak. A szövetség elnöke: Dr. Podlipny rendkívüli erélyt és hasonlíthatlan buzgalmat fejt ki, organisáló tehetsége pedig bámulatos. Mindig változatos és festői tornaünnepélyeket részben bandériális kivonulásokkal kezdték meg, ezüst sasos zászlók és hazafias feliratu táblák százaínak hordozása mellett. A 8000 tornászt legalább 30 zenekar kísérte a száz tornyú orientalis jellegű vén város minden lakosa talpon volt és a beözönlött idegen vendégekkel százezrekre felszaporodva, 3 napon és éjjelen át a hazafias lelkesültség lázában élt.

Az izmos, jól megtermett csoportok közül leginkább a krakói és lembergi lengyelek kaptak legtöbb »N a z d á r c! és »S l á v á t!« részemről és Déry Gyula barátom részéről é l j e n e k e t!

A versenytér 3000 tornász öszgyakorlataira volt planirozva, körülte két emeletes páholysoros tribünökkel; legkevesebb 10000 néző számára.

2500 fehér tricót inges, kék térdnadrágos Sokol lóhátról vezényeltetett az öszgyakorlatokhoz; a felvonulás után egy öles tornász előtornázása mellett, zászlóelvitésre és éles sip hang mellett hihetetlen pontossággal végezték a nálunk is ismert kéz és láb lendítésekkel complicált öszgyakorlatokat. Test tartásuk aethetikailag szép és plasticus volt. A csapat és szertornázásnál az ösztes testgyakorlatok közül leginkább kitűntek a magas nyújtón végzett meglepő szép műforgások, p. u. óriás forgás közben hirtelen kézállás.

Bemutatták a csoportvívást és a félig francziás birkózást; főgyőztesüket vállakra emelve, éltették.

Terünk, fájdalom, nem engedi, hogy az egyes versenyek leírásába belemenjünk, általában azonban elmemrem mondani, hogy a Sokol tornászaitól a fegyelem és a vezetés egyöntetűségére nézve végtelen sokat tanulhatunk.

Barátságos és collegialis fogadtatásomért a prágai hírlapírói bizottságnak ez uton is őszinte köszönetet mondok.

Porzolt Gyula.

A tornatanítás iskoláinkban.

Mint minden évben, úgy az idén is közöljük az iskolai értesítők adatait a tornatanításról. Most megkezdjük a sort s közelebb folytatjuk.

Soproni állami felsőbb iskola.

Marusák Pál igazgató közli az intézet husz éves történetét s ebben megjegyzi: „1883/4. Kezdetét veszi a tornatanítás, megfelelő külön helyiség híján, egyelőre egyik tanteremben, Buzogány Áron és Gönczy Pál látogatása előkészíti egy külön iskolaépület tervét; a szükséges telket Sopron legújabb részében, a Deák-téren, meg is vásárolják.“ Jelenleg a tornát gonddal tanítja *Hanzóly Irma* az I—II. osztályban s *Bründl-Prohászka Ottilia* a

III—IV-ik osztályban. Az 5-ik és 6-ik osztályban tornát nem tanítanak s a 4-ik osztályban is csak fakultatív tanítják. A tornatanítás eredménye kielégítő, amennyiben az első osztályban 7, a másodikban 11, a harmadikban 20 s a negyedikben 9 leány kapott kitűnő osztályzatot. A torna alól fölmentettek száma összesen három s ez igen örvendetes jel az egészségi viszonyokra.

Fiumei állami főgymnasium.

Mozog István rendes tanár, több tud. társulat tagja, rendszeresen tanította a tornát. Szolgálati éveinek száma 9. A tornán kívül magyar és latin nyelvet is tanít. Az Értesítő leírja olaszul az országos tornaversenyt is s a fiumei diákok budapesti élményeit.

Zsolna kir. kath. gymnasium.

A Csáka Károly igazgató által szerkesztett Értesítőből látjuk, hogy az intézet tornacsarnokát Bokelberg 710 frt 70 krért szerelte föl s így mindenesetre fényes a berendezés. Az intézethez érkezett rendeletek között találjuk felemlítve a közoktatási miniszter köszönetét a zsolnai testgyakorló egylethez a tornaversenyekhez adott három aranyért. Tornát tanítottak Palugyánszky Béla és Zahaménszky János. Rendkívüli elismeréssel kell kiemelnünk, hogy az ifjuság majálisán (május 30.) versenyeket rendeztek. Jutalmakat kaptak a következő nyertes tanulók: Futás: Reichert Samu, IV., Kamasz Emil, III., Böhm Manó, II. és Ballay Milán, I. A. oszt. Birkózás: Brezányi István és Glasel Nándor, IV., Kamasz Emil, III. és Baltay János, II. oszt. Magas ugrás: Kamasz Emil, III., Spitzer Ignác, II. oszt. Távolsugrás: Spitzer Ignác, II., Czagány Gusztáv, I. A. oszt. Mászás: Brezányi István, IV., Munk Sándor, II. oszt. Korlát: Brezányi István, IV., Pekarik Zsigmond, III. oszt. Nyújtó: Donáth Ferencz és Czagány István, III. oszt. Szavalás: Munk Lipót és Leimdörfer Géza, IV., Langfelder Dezső, III., Mihály Márton és Klein Samu, II., Kalmár Béla és Ries József, I. B. oszt.

Az aradi tornaegyesület június 28-án Nagy Lajos vendéglőjében társas estélyt rendezett.

A hódmezővásárhelyi tornaegylet versenyeiről jövő számban közlünk tudósítást.

CSÓNAKÁZÁS

A bécsi amateur »Ruder-Regatta.«

(A „Neptun“ 4-szeres győzelme.)

Bécs, 1891 jun. 21-en.

A »Wiener Regatta Verein« 11-ik Regatta ünnepélyét ez idén már kénytelen volt nemzetközi jellegétől megfosztani, a mennyiben — megfelelő ellenfelek hiányában — sem a berlini, sem a frankfurti félelmes csapatok megjelenésére nem számíthatott. A június 21-i Regattának 10 versenyére összesen csak 33 nevezés érkezett be; a »Lia« és a »Pirátok« négyeseket nem is neveztek.

A budapesti »Neptun« versenycsapatát *Kleiner Gyula* kormányossal, *Perger József*, *Pekár Gyula*, *Ádám Károly* és *Mészáros Ferencz* legkitűnőbb evezőseivel három négyes versenyre nevezett és mind a háromban első lett és elért recordjaival a »Lia« híres négyesének legjobb recordját túlhaladta.

A bécsi Regatta ez idén is a régi Duna egy elzárt vizében, verőfényes nyári időben, elegans női közönség előtt folyt le! (Táv mindegyik versenynél 2000 meter).

I. Négyes kormányossal. Indultak: Wiener Ruder Club »Union«, Wiener Ruder Verein »Donauhört« és »Ruder Club« »Bruna« Brünnből. Könnyen győzött a »Donauhört« négyese 7 p. 36 mp., 2-ik »Bruna« 7 p. 46 mp.

II. Négyes. (Kormányos nélkül, Vizi Derby. Vándordíj. (Ezüst női szobor, babérágot tartva.) Az osztrák és magyar csónakegyletek alapítványa. Egy-egy évre mehet át a győztes egylet birtokába és azt a rá következő évben Bécsben kell megvédeni. Állandó tlnajdonul a győztes egylet tisztelet-oklevelet, a verseny csapat tagjai egy-egy arany érmet nyernek. Tét 30 frt.

Indultak: A »Donauhört« és a »Neptun«, — a prágaiak nem mertek kiállani.

A vezetést a start után, a Neptun vette át és azt a czélig nyugodt 32-es evező csapásokkal meg is tartotta és 4 hosszal a »hogy akart, úgy győzött!« Record: 6 p. 52 mp!, Donauhört 2-ik 7 p. 11 mp. (A »Lia« 1889. évi pünkösdi recordja csak 7 p. 3¹/₂ mp. volt.)

III. Küzdelem az osztrák bajnoki címért és arany éremért: 3-szori védő Swab Károly, a Brünni Ruder Vereintől. Indultak: a védő, Giovanni Risehari a »Societta Canottiei« »Esperia« Triestből, Paul Cerny a klagenfurti »Ruderclub Nautilustól«, — Albert Mettler a bécsi Union-tól és Stettner László a »Neptuntól.«

Swab valamennyi ellenfelénél szálásabb és izmosabb alak mindvégig elől járt, 7 p. 45 mp. alatt első és Austria evező bajnoka lett. Mettler, Czerni és Stettner egy csomóban, illetve vonalban haladtak Swab után. A spurtolás mindegyik részről remek volt, a klagenfurti és bécsi 7 p. 56 mp. alatt holt versenyben értek a czélhoz. Stettner 4-iknek (Láthatólag nem igen pályázott az osztrák bajnokságra. Igaza volt!)

IV. II-od osztályú Négyes, kormányossal, 1-ső bécsi »Union«, 7 p. 35 mp. alatt.

V. II-od osztályú egyes. Indultak: Henkel Szeverin a »Liától«, Ingolstadt Sizza de Noris, a »Donauhörtől« és Perger Ignác a »Neptuntól.«

(Tavaly még a versenynégyesben ült Pekár Gyula helyén.) Perger könnyen győzött 8 p. 50 mp. alatt, daczára, hogy összesen csak 21-szer evezett skyffben; 2-ik de Noris.

VI. Első osztályú négyes verseny (kormányossal.) Bécs város tiszteletdíja.

Ind.: a prágai »Slavia« és a »Neptun«; utóbbi 1:5 hajó hosszal játszva első 6 p. 58 mp. alatt; — a »Slavia« csak 7:19 alatt ért fel.

VII. »Doppel zweier«, első a Brünni Ruder-Vereintől 8 p. 21 mp. alatt, 2-ik a »Cesky Athletic Club Raudnitzból.«

VIII. Egyes. Győztes Cazoni a »Donauhörtől.«

IX. Négyes kormányossal, a bécsi egyletek kivételével. — »Matsh« s »Neptun« és a »Slavia« között. Ugyanaz a túror csapat játszott a csehekkel, míg ezek belátva a magyarok fölényét, feladták a versenyt. A »Neptun« négyese mint első 7 p. 5 mp. alatt kényelmesen felevezett.

X. A Regattát a 8 evezős verseny fejezte be, melynél a »Donauhört« 5 p. 50 mp. alatt győzött, »Austria« fölött.

Verseny után az Arkadok alatt fényes banquette volt, hol a nap hőseire, a Neptunokra lelkes toasztok mondtak.

Rövid levelemet azzal zárom be, hogy a „Neptun” négyes csapatának recordjával immár európai nívóra emelkedett és mint az Osztrák-Magyar-Monarchia ezidőszerinti legjobb négyese bátran versenyre kelhet a berlini, hamburgi és frankfurti csapatokkal is. De ideai győzelmének bizonyára még nagyobb leend és *kell is hogy legyen erkölcsi sikere*; és úgy a kormány, mint a főváros illetékes körei valahára be fogják látni, hogy az evező sport országossá tételére részokról is meg kell hozni az áldozatokat.

Hogy pedig fővárosi és hazai elite csónak egyleteink végre valahára egy országos szövetségbe fognak össztömörülni, ezt hazafiui kötelességüknek tekintem.

B. P. Gy.

Evezőverseny Budapesten.

Evezőverseny volt június 28-ikára hirdetve. Nemzetközi skiffverseny 3000 méter az újpesti szigettől lefelé. Vándordíj és aranyérem, adja a Nemzeti Hajóegylet. Hanem a versenyből walk over lett; ifjabb Szentgyörgyi Imre a Nemzeti Hajóegylet tagja visszalepett, és így Stettner László a Neptun evezős egyesület tagja egyedül indult.

A versenybírósgot a Hunnia csónakázó egyesület látta el. Versenybíró Halászy Jenő, időmérő Planer Gyula, indító és pályabíró Kiticsin Zsigmond, a bizottság tagjai Orczy és Fischer. Ellenfél nem lévén, a bíróság abban állapodott meg, hogy idő ellen versenyezzen Stettner, s erre Stettner három utolsó győzelmének rekordjaiból az átlagot: 11 percet állapították meg. A bíróság hajója délután 1/2 7 órakor indult a Nemzeti Hajóegylet csónakházától és az indítás 7 óra 13 perc 45 másodperc-kor történt. Stettner 31—33-as, hosszú, erőteljes evező csapással indult, kedvező vízállás (3.90), csekély fölső szél mellett, csendes vízben. Nyugodtan, elegans stílusban, egyenletesen evezett végig a pályán, pontosan tartva az irányt és 9 perc 59 mp. alatt ért a célhoz, tehát kitűnő rekordot ért el.

Ha a kedvező körülményeknek is van ebben részük, azért az eredményt mégis főképen Stettner jó kondíciójának, kitűnő trainingjének kell érdemül betudnunk.

A verseny befejezése után a Nemzeti Hajóegylet csónakházában Stettnernek mindjárt átadták az aranyéremet és a Nemzeti Hajóegylet vándordíját, a gyönyörű művű ezüstserleget, amelyet most először vitt el a Neptun. A Margitszigetről nagy és diszes közösg nézte a versenyt.

A Neptun evezőegylet bankettje

Bécsi és bud. fényes győzelmei emlékére az egyl. jun. 30-án este a Margitsziget alsóvendéglőjében kitűnően sikerült lakomát rendezett. Körülbelül nyolcvan voltak jelen. Gyórból Mihalkovics Tidadar elnök vezetése alatt az ottani evezős egyesületnek tizenkét tagja jött le az az ünnepre az estéli bécsi póstahajóval; a Neptun-nak egy nyolczas és egy négyes csónakja üdvözölte a győri vendégeket a Margitsziget és az újpesti sziget között. A Hunnia tagjai csónakokon mentek föl a szigetre. Az alsó vendéglőnek hajózáslókkal izlésesen földiszíelt teraszán felállították a Neptun által eddig nyert összes díjakat, a

melyek közül kiválnak diszességek és szépségek által a Nemzeti Hajóegylet vándorseregle, az Osztrák Jockey-Club egy nagy, finomann dolgozott jardiniére, az osztrák és a magyar evezős-egyletek nagy vándordíja, a mely magas, bajos emblemmel díszített talapzaton a kezében evezőt tartó Vindobonát ábrázolja; alól az osztrák- és a magyar czimerek láthatók egyenlő nagyságban, egyenlő kivitelben. A díjak szép gyűjteményének, valamint a terrasz díszítésének természetesen nagy néző közönsége akadt. A bankett este 9 óra után kezdődött Hieronymi Károly országgyűlési képviselőnek, a Neptun evezős egyesület elnökének előlülése mellett. Mikor megeredt a pezsgő, Hieronymi felállott és elmondta az első áldomást József főherczegre és fenséges családjára; lelkes szavakkal, lendületes beszédben ecsetelve, minő kiolthatatlan szeretetet érez a nemzet a főherczeg és övéi iránt, akik mindannyian busásan megtudták érdemelni ezt a szeretetet. A Neptun különösen is hálára van kötelezve a főherczeg iránt, akinek vendégszeretetét élvezi, az ő hasonlíthatatlanul bájos Margitszigetén. Erről a háláról a Neptun tagjai soha sem fognak megfeledkezni. A társaság állva hallgatta végig és gyakran éljenzéssel szakította meg az elnök beszédét, végül pedig háromszoros, viharos Hip, hip, hurrah! hangzott fel. Ennek a hajóköszöntésnek lelkesült dörgésében nyert kifejezést, hogy a hajóegyletek tagjai élénk tudatával bírnak annak, hogy József főherczeg minő nagy érdemet szerzett magának az evezősport körül, amikor megengedte, hogy a csónakházak a Margitszigeten állhassanak; így lehetővé teszi az evezősport fellendülésének előkészítését, mert a Margitsziget az egyedüli alkalmas hely Budapesten az evezés kiinduló pontjával.

A szünni nem akaró éljenzés amikor végre mégis lecsillapult, Bittó Aurél a Hunnia titkára, a Neptun tagjait éltette. Szokolay Kornél utalva arra, hogy a Neptun által legyőzött külföldi hajóegyletek lobogói díszítik a falakat, éltette ezeket a legyőzött egyesületeket, mert a kiváló tulajdonságokat az ellenfélben is becsüli a magyar. Mihalkovics Tivadar, a győri evezős egyesület elnöke, a Neptun-t éltette, mint a mely egyesület, győzelmeivel megszerzett prestige-zse révén hivatva van arra, hogy kezdeményezze és létrehozza a magyar evezőversenyszövetséget. Hets Tóni (Győr) Hieronymit éltette, mint a ki ügybuzgóságának sokat köszönhet a magyar evezősport, mire Hieronymi válaszolva kfejté, hogy ő mindig azt kötötte a Neptun tagjainak szívére: győzelem elbizakodottá, a vereség elcsüggedettekké ne tegye őket; tanácsa fogott, kívánja, hogy jövőre is tartsák szem előtt. Gerenday György a Magyar Athletikai Club részéről a szárazföldi és vízi-sport párhuzamos művelését sürgette. Perger alelnök a sajtóra emelte poharát, mire Szokolay Kornél, a „Nemzet” segédszerkesztője s a „Herkules” munkatársa a Neptun-t éltette, azzal a kívánsággal, hogy most, amikor Csáky Albin rófi bölcsesége folytán jobb kor virrad a testgyakorlat ügyére, ez a derék egyesület az eddigi buzgósággal adjon példát a testgyakorlatok sportszerű művelése terén. Hauser Adorján a bécsi és a budapesti győzelmek kivívóira, majd a „Magyar Athletikai Club”-ra: Kautz Gyula az evezőversenyszövetség létesítésére; Stettner László a vendégekre, Fittler a sport-emberek egyetértésére üritett poharat. Aggházy Károly, hivatkozva Berlin és Páris példájára annak a helyes kívánságának adott kifejezést, hogy Budapest is alapítana egy evezőversenydíjat. Mondanunk sem kell, hogy minden áldomást zajos éljenzés követett; a társaság kitűnő kedvben, cigányzene mellett, éjféltűn két óráig mulatott.

A „Maros aradi evezős egyesület“ jul. 5-ikén regatát és hajószenelést rendez.

A titeli regatáról jövő számunkban közlünk tudósítást.

VELOCIPÉDEZÉS.

Velocipédezés a vizen.

Bemutattuk már olvasóinknak azt a gépet, melylyel a befagyott jégen is lehet velocipédezeni. Most egy olyan velocipédet mutatunk be, melylyel a vizen lehet járni. A

szerkezet igen egyszerű. A csónak és velocipéd összetételéből áll. Francia találmány s a külföldön gyakori használatban van különösen a kisebb tavakon, hol nincs erős hullámverés. Nem csak szórakozásra jó, hanem mint testerősítő is szerepet játszik, a mennyiben nagy erőt kell a lábakkal kifejtetni s az uszás sportjának üzésére is szolgáltathat alkalmat, — ha fölfordul.

Velocipéden Amerikából. Baróth Ákos nagyváradi fiatal gyógyszerész a napokban jött haza Amerikából és pedig velocipéden. Hamburgból Prágáig megszakítás nélkül tette meg az utat, itt azonban gépe eltört és így kénytelen volt vasutára ülni. A kilencszáz mérföldet 39 nap alatt tette meg.

A velocipéd feltalálója. Mindeíg Draise Károly erdőmestert (Sauerbroun) tartották a velocipéd első feltalálójának, ki 1817-ben kétkerekű velocipédet szerkesztett és a feltaláló után draisinának nevezték el. Azonban a dolog nem így van, mert a „Königliche privilegirte Berlinische Staats- und gelehrte Zeitung“ 1784 márczius 25. számában a következőket mondja: „Márczius 9-én Grác: Trexler Fülöp ur a második kocsit elkészítette, melylyel ló nélkül ép oly gyorsan lehet utazni, mintha egy kocsiba fogott ló ügetésben menne. Ennek a kocsinak két kereke van, melyet az utazó időközönként hajt, hogy az uton egyenesen haladjon. A fordulásra megint egy másik gép van alkalmazva. Az első kocsit 20 aranyért adott el.“ E szerint Trexler a velocipéd feltalálója. Valószínű, hogy a badeni erdőmesterek, Draise Károlynak, tudomása volt a Trexler-féle velocipédéről.

ATHLETIKA.

A zombolyai athletikai club versenye.

Zsombolya jun. 30.

A Zsombolyai Athletikai Club június 14-én tartotta első házi versenyét, melyben az egyesület 10 tagja vett

részt. Jelen volt a helybeli és közel vidéki intelligencia színe java.

I. Sik verseny (100 m) 9 nevező vett részt; helyszűke miatt két futamban; és a döntő futamban Halm János vitte el szépen a gf. Csekovics Endréné urnő által ajándékozott értékes ezüst szivarka-szelenczét. — Másodiknak Strosz Béla érkezett.

II. Magas ugrás 8 nevező közül ifj. Várnay Imre vitte el 165 cm. ugrásával a gf. Csekovics Jánosné urnő által ajándékozott ezüst foglalatú értékes butykost. Második Halm János lett.

III. Kardvívás, 6 nevező közül Strosz Béla maradt a győztes. Díja a zombolyai hölgyek által adott igen szép és értékes írókészet tokban volt.

IV. Távugrásban Wild Károly vitte el a díjat, egy dohánvzó készletet, 490 cm. ugrásával. Második 432 cm-el Halm János volt.

V. Az iskola vívásra csak két nevezés történt, de meg időszűke miatt is, elmaradt.

VI. Szergyakorlatokat 3 nevező végzett. Közülök a zombolyai hölgyek II. díját, egy igen szép, izléses botot, Halm János vitte el, legszebb és legügyesebb gyakorlataival.

VII. A 100 m.-es, 5 gátos gátversenyben 9 nevező, két futamban vett részt. Első Strosz Béla 15 $\frac{1}{4}$ mp. alatt, Halm János pedig második 15 $\frac{1}{2}$ mp. alatt lett. — Elsőnek a három bájos Várnay nővér által adott gyönyörűen hímzett kék selyem dísz-öv jutott díjjal.

VIII. pontban, a súlydobásban Barényi Gyula lett győztes, a 8 kilós vasgolyót 4 m. 55 cm. magasra és 7-75 m. távolra dobva. Második Ruttner István lett 410 cm. magas és 690 cm. távol-dobásával. — Első a zombolyai hölgyek III. díját, egy igen szép ezüstös tinta-tartót kapta.

IX. Vigasz-verseny 200 m. sik futás volt, melyben a díjat az egyesület ifju elnöke vitte el, gf. Csekovics Sándor. A díj egy üveg pezsgő volt. — Másodiknak Kolbusz József érkezett.

Mindazok, kik érdeklődéssel tekintenek fiatal egyesületünk fejlődésére, — örömmel láthatták, hogy meg van ifjainkban az igyekezet, minél szebb eredményt felmutathatni. — Erősen hiszszük, hogy a közel jövőben mind szebb és szebb eredményeket fogunk felmutathatni, es oda irányul minden igyekezetünk.

E téren sem mulaszthatjuk el, hogy meleg köszönetet ne mondjunk mindazon igen tisztelt hölgyeknek, kik a díjak adományozásával nagyban segítettek a verseny ránti érdeklődést fokozni; és kik minden esetre befolyással voltak arra, hogy versenyünk oly szépen sikerült, nevezetesen a bájos Wiszkidenszky nővéreknek, kik az eszmét megpendítették.

Versenyt után a szépen feldíszített s kitünően felszerelt tánczshelyről a hűvös este miatt az egész közönség fevonult a nagyvendéglő nagytermébe, hol fáradhatlanul folyt a táncz reggelig.

A verseny helyéül a gf. Csekovics Endre úr által felajánlott Remise-t használtuk, mely árnyas és jókarban tartott utával, pázsitjaival a legkitünőbb versenyteret adta

A hölgyeket udvarias elnökünk szép rózsacsokorral lepte meg, melyek biznnyara kellemes emlékei lesznek a club ezen első ünnepének.

Ünnepélyünkön a „Beckerek Regatta Egyesület“ érdemes alelnöke által képviseltette magát, kit örömmel üdvöztünk körünkben.

Zsombolyay.

A Zombolyai atletikai elub június hó 18-án tartotta II. rendes közgyűlését, mely a mult évi tisztikart egyhangulag ismét megválasztotta. A választmány tagjainak száma azonban négyről nyolcra emeltetett. A négy régi választmányi tag megmaradt; ujakul pedig Akkermann József, Geml Imre, Kolbusz József és Ruttner István lettek megválasztva Jegyzőül Halm Jánost választotta meg a közgyűlés. Az alapszabályokon némi módosítás ejtve, azok jóváhagyás végett felterjesztetnek. Pénzüri forgalom ez elmúlt évben a 2000 frtot felülhaladta, mi örvendetes jele annak, hogy az egylet létezése mily biztos alapon nyugvónak tekinthető. Egyletünk tagjainak száma jelenleg 83 ebből 20 alapító, 19 pártoló, 1 tiszteletbeli és 43 rendes.

Strosz Béla, titkár.

TURISTA SPORT.

A bupapesti hegyvidéki turista egylet jun. 27-én a Svábhegyen építendő szobor költségének fedezésére az Eötvös nyaralóban zártkörű táncvigalmat rendezett. A turista egylet minden szerdán délután 5—8 óra között a feiső állomás előtti Eötvös-téren térszerűt rendez, mely alkalommal a 32. gyalogezred zenekara Dubez József karnagy személyes vezetése alatt játszik.

KORCSOLYÁZÁS.

Aradi korcsolyázó egylet. Aradról írják: A korcsolyató mélyítése teljes erővel halad, s az eddig kiemelt anyaggal már a simándi utnak a holtmaros hidján felüli része, valamint a Miksa-utcának a házak felőli oldala jóformán feltöltettek. A tavat a város tudvalevőleg 60 centiméternyire mélyíti, mely azonban a végleges helyreállításához korántsem elég, s a hátralevő munkát a korcsolyázó egyesület lesz hivatva saját költségén végezteni.

LÖVÉSZET.

Budapesti polgári lövészegyesület.

A budapesti polgári lövőházban 1891. július 5-én tartott rendes díjlövészen a következő czéllövők nyertek:

A 150 méter távolságu rendes czéltáblán 20 lövés közül legtöbbször talált Jellinek Antal, Benkő Ferencz, Gabrinyi Samu. Némay Antal, Déván Károly.

A 150 méter távolságu rendes czéltáblán középlő véstre: Mautner Károly, Benkő Ferencz, Ludwig János, Némay Antal, Gabrinyi Samu.

A kezdők czéltábláján 20 lövés közül legtöbbször talált 225 méter távolság: Reich Zoltán, Achtzehner József, Lax Adolf.

A kezdők czéltábláján középlővéstre: Reich Zoltán, Lax Adolf

A pisztoly czéltáblán legtöbbször talált: Dr. Axaméth Lajos, Gabrinyi Samu, Jaritz András.

A pisztoly czéltáblán középlővéstre: Dr. Axaméth Lajos, Roscony Károly, Gabrinai Samu.

A pisztoly czéltáblán a kezdők közül legtöbbet talált: Mihály Ferencz, Jellinek Antal Wolf D. György.

A „Hölgyek és kezdők“ Flobert czéltáblán: Jaritz Andrásné, Liptay Hilda, Reich Zoltánné.

Összes lövések száma 2152,

Érczhegyi Ferencz
főlövészemste

LÓSPORT

A lovak színe és ereje. A sportvilágot érdekelni fogja, hogy a lovak színe és a versenyfutás eredménye között állítólag szerves összefüggés van. Az Echo de Paris című francia lap egy régi arab munka lefordításával azt bizonyítja, hogy ezt már a legrégebbi időben észrevejték. A Sahara nagy sejkját Ben-Daybot — mondja a történet — legelkeseredettebb ellensége, Saadol Zenatis megtámadta. Menekülés közben fiához fordult a sejk: «Mondd meg nekem, milyen lovak futnak üldözőim élén?» «Szürkek», felelé a fia. «Nagyon jól van», kiáltá a sejk. «A nap tüze végezni fog velük, a fehér lovak ereje ugyelmáltik tőle, mint a vaj.» Rövid idő múlva újra kérdé a sejk: «Milyen lovak futnak most legelői fiam?» «Fekete lovak, atyám!» «Pompás!» válaszolá a sejk. «A fekete állatok erejét megtöri a köves talaj, mert látod, a szudáni néger lába is elfárad, ha köves uton halad.» Tovább futottak és harmadszor is kerdezte Ben Dyab: «Mi fut most legelői?» «A sárgák és a pejek!» «Akkor me ekülnünk kell, fiam!» Kiáltá a sejk, «nincsen veszteni való időnk, ezeka lovak elérhetnek bennünket.»

Porzsolt Ernő

műépítész és építőmester

építési irodája

Budapest, VIII. Rök Szilárd u. 4.

elvállal mindennemű építkezéseket, tervek készítését és kivitelét; palotákat, bérházakat, nyaralókat, tornacsarnokokat, csónakdákat, versenypályákat stb.

A fertői vitorlázó társaságnak feloszlása következtében azonnal és a legolcsóbb áron eladó többrendbeli küllőre és illetve cenreboarddal épült

vitorlás csónak és yacht.

Felvilágosításokkal szolgál

KISS ÖDÖN

ügyvéd

→ SOPRONBAN. ←

Specialista vadász- és turista-felszerelésekre

F. TURCZYUSKI

Wien, I Wollzeile 17.

Specialis raktárt tart *teljesturista-vadász- és sport ruházatból urak és hölgyek* számára. Lódenruhák. Vizhatlan esőköpenyek téveszorból és lódenből, valamint havélok köpenyek. Eredeti goisern hegycipők. Szarvasbőr és zerge-

bőr nadrágok. Szőrme-kalapok. Turista-tarisznyák és zsákok. Angol flanell- és selyem-ingek. Hegyes jégmászó csákányok acélból. Látszó üvegek. Bajor hőcipők. Lámpások. Hegymászó-botok stb.

Ajánlják az üzletet: Az alsó Ausztriai vadászati véd-egylet, az osztrák turista-club, a német és osztrák Alpes-egylet „Ausztria” osztálya, az osztrák Alpes-club és számos más egyesület.

Mintaszerű turista-fölszerelések.

Herbster Károly mechanikus

ajánlja, mint a világhírű Hillman Herbert Coventry angol cég képviselője:

„Premien Safety“-jét

golyókkal ellátott kormányzóval. A kerekekre alkalmazott kaucsuk belül üres, minél fogva kellemes rajt járni rossz utcákon és homokos talajon

Kapható a legnagyobb varrógép- és velociped-raktárban:

Budapest, Károly-körut 3.

KLEMENT JÁNOS VEJE

Gröber Lajos

kosárfonódája

Budapest, IV, Kigyó-utca 6.

Műhely: VII, Nefelejts-utca 28. szám.

Ajánlja a közeledő időnyre kerti butorait, nyugvó székeket, Strand kosarakat stb.

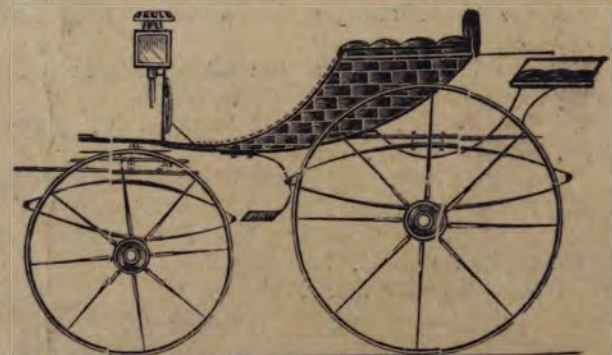
→ Képes árjegyzékek bérmentve. ←

Alapított 1848.

Zsigmondi Károly kocsigyártó

Imre-utca 7.

Kívánatra árjegyzéket ingyen küld.

KERTÉSZ TÓDOR BUDAPEST, Dorottya-utca 1. szám
szives figyelmébe megrendelés végett ajánlja a lignum-sanctum kuglizó-
kolyokait 9 9 1/2 10 10 1/2 11 11 1/2 12 12 1/2 13 13 1/2 CM. álméretű
Egy készlet tartós kemény gyertyánfából készült kuglizó-bábok ft 2.50.
Kuglizó társulatoknak alkalmas nyerevény-díjak. Örosz női kuglizó egész szék udvaron
is felállítható egy készlet bábok, golyó és zsinórral 5.35—6.25.
Kerti Flober-puska 8—25 ftftg. Vasczélhába kinyitó bohóccsal 2—3 ftftg.
Arleston zenélő szekény 6 zenedarabbal 20 ft. Angol Croquet-játék 10—20 ftftg.
Lawn-Tennis 28—60 ftftg. Színes papír-lampionok 15 krtól
80 krtig. Kerti gyertyatartó üveggel ft 1.—, 2.30. Kézi palack-
dugaszoló 1.40. Onnklódd dugaszhoz 70 kr. Szódnávké-
szítő 7—16 ftftg. Kerti hinta-ágy ft 4.50—6.50. Pórs gyermek-
kocsi 7—16 ftftg. Tornakészlet 8.50—15 ftftg. Kerítészeti
laporn összehajtható 2.20—3.—. Újságkerekék 80—1.30-ftg.

A „HERKULES“ mulattató melléklete.

PIHENŐ

A „HERKULES“ előfizetési ára a „PIHENŐ“ mulattató melléklettel együtt negyedévre 1 frt, félévre 2 frt, egész évre 4 frt. A „Pihenő“re külön előfizetni nem lehet. Előfizetések és hirdetések a „Herkules“ kiadó hivatalába (Budapest VIII., Róck Szilárd-utca 4.) küldendők.

Péchy Tamás.

Ez esztendőben mult tizenegy esztendeje, hogy PÉCHY TAMÁS a képviselőház elnöki székét elfoglalta.

A képviselőház elnökének lenni nem közönséges feladat, s a férfit, kit a Ház e rendkívül nagy fontosságú állással megtisztel, méltán lehet büszke e kiüntetésre. Éber szellemet, nagy higgadságot, nem közönséges tárgyilagosságot s mindezekhez erős testi szervezetet kíván a parlamentben való elnökösködés. Az elnökön kívül még két alelnöke is van a Háznak, de tizenegy év leforgása alatt ritkán esett meg, hogy Péchy Tamás átadta volna helyét valamelyik alelnöknek.

A Ház minden pártja részéről osztatlan tiszteletben részesül Péchy Tamás, mert ha néha a felizgatott kedélyek tán részrehajlással vádolták is, az izgalom lecsillapodta után mindenkinek el kellett ismernie, hogy Péchy mindentől messzebb áll, mint a rész ehajlástól.

S tényleg a képviselőház elnökének az összes pártok fölött kell állania s tartozzék gondolatban bármelyik párt-hoz, azt nem szabad elárulnia, mert ez aztán lehetetlenné tenné, hogy a tanácskozásokat a rendes mederben vezethesse.

Hogy mily óriási türelemmel, kitarással kell megáldva lennie az elnöknek, elég utalnunk a most folyó képviselőházi tárgyalásokra. Mert könnyű a képviselőknél, azok akkor ülnek bent a Házban, a mikor egy kedvük szerint való vagy pártjukhoz tartozó szónok beszél, de az elnöknek ott kell ülnie délelőtt 10 órától délután 2–3 óráig, végig kell élveznie a jó és végigszenvédnie a rossz beszédek.

Mindössze az öt vagy legjobb esetben tíz perc szünete van, a mikor egy kissé kipihenheti magát. Aztán ismét kezdődik a terhes munka: figyelni a beszédekre, a közbeszólásokra, eltalálni, hogy hol, miért lehet rendentasítani valakit és miért nem, hol kezdődik a tárgyhöz való nem szólás... bizony dicsőséges állás az elnökség, de nem irigylésreméltó.

B.

PÉCHY TAMÁS.

A szomszédokról.

Irtta: Abonyi Árpád.

Egy csomó haszontalan lim-lom van az íróasztalom: régi kések, könyvek, egy kopott római téglá, egy pisztoly, egy öblös oldalú, közönséges serpenyő, a melynek az aljában még most is van némi szennyes, fehéres hamu. Hozzá vagyok szokva a látásukhoz. Egypárszor már elhatároztam, hogy rendet teszek ebben az ócska vásárban, azonban minden a régiben maradt; nem dobtam ki semmit.

Van egy pókhálóm is a baloldali falszegletben. Nem bántom azt sem. Régi ismerősöm a benne tanyázó bogár, had maradjon meg a hálójá is. A mikor legelőször került elébem, akorka volt még csak, hogy alig látszott és igen gyenge. Lassacskán, fáradtan bujt elé valahonnan a Vörösmarty munkái mögül, lekerült az „Elveszett paradicsom“-ra, onnan át mászott az „Ötödik Sixtus“ vaskos kötetére, onnan a tintatartóm porzós üvegére. Ott szét nézett a világban s valószínűleg kontemplálni kezdett. Mire pedig még egyszer odanéztam, már nem volt ott.

Másnap, harmad nap nem láttam. Valami négy nap mulva azonban ismét eléketrült, még pedig szorgalmas igyekezettel abban, hogy mentől okosabban rendezze be hálóját, a melyből ekkor már jókora darab állt készen a baloldali falszegletben, a melyet erre a célra, négy napi körültekintő szemle után, a legalkalmasabbnak ítélte. Sokáig néztem a munkáját, a fáradságát és a makacosságát, a mely hasonlatos kitartás dolgában a hangyáéhoz. A háló innenső szélét tartó szálát erőnek-erejével az asztalom heverő hamus serpenyő fogantyújához akarta oda erősíteni. Kétszer elszakadt a szál, a mint visszamászott rajta, kétszer igazította helyre, s nem is nyugodott, a míg csak meg nem birta. Kíváncsivá tétetvén, hogy mit fog csinálni vajjon ez a makacs bogár, ha ismét leválik a poros serpenyőről a szál, — odanyultam vigyázva ezzel a tollal, a mely most ezt a történetet papírosra veti és elszakítottam. Fenn megpetyhüdt a háló, az eltépett szál alája lendült, — baj volt, a pók kétségbe volt esve. Igen lassú tempóban huzakodott a háló belső házából, a hol bizonyosan a lakás pontos berendezése foglalta el, — de a következő pillanatban már munkához fogott és gyorsan, ügyesen, ismét csak oda erősítette a szálát.

Bolond bogár vagy, — gondoltam magamban, s többé nem bántottam.

Furcsa, hogy éppen ezt a serpenyőt választotta ki a sok ócskaság közül. Választhatta volna berozsdásodott pisztolyomat, a melynek szintén igen bús szerepe volt akkoriban a multban, a midőn hozzám került. Árverésen vettem. Valami Sulcz nevű fiatal ember tulajdona volt, aki egyik golyójával egy pinczér-

leányt lőtt agyon, a másikkal meg a tulajdon örjögő agyvelejét loccsantotta széjjel. Szép multja van ennek a kapszlis hitványoságnak, — használhatta volna. Vagy a csontfogantus késemet például, a mely szintén hatósági árverésen került hozzám, s a bünjelek reszpublikájában igen tekintélyes helyet foglalt el. Pópa Vazulé, az ispánmezői gyilkosság hírhedt hőséé volt.

Pókom azonban nem ezeket választotta, hanem a seprnyőt.

Azt hitte bizonyosan, hogy ez a közönséges vas serpenyő, — a lehető legprimitívebb tákolmány, a mi valaha cigány kovács műhelyéből kikerült, — semmi néven nevezendő szerepet nem játszott a multban, pedig nagyon tévedt. Nem ok nélkül türom én ezt az ócska jószágot az asztalomon, s nem véletlenség szintazonképpen az sem, hogy éppen az „Ember tragédiája“ mellett van a helye. Azt a réges-régen összeszakadt moh-rózsát, a melyet a szívárványos álmokkal tele való első ifjúság idején legelső ideáloimtól kaptam, Tompa virágregéi közelében tartottam addig, a míg egy teletalpu, prózai cselédleány ki nem dobta. Kovács István városi őrök serpenyőjének, ki ide át lakott a szomszédomban és páratlanul becsületes ember volt, mint a biblia jó emberei, — az „Ember tragédiája“ mellett jelöltem helyet.

Kovács István már régen nem köszöni át a kerítésen a jó reggelt és nem érkezik haza szomorú arczczal estefelé, hogy erre a kérdésemre: hogy van Kovács ur? — azt felelje szelíd, mosolygó tekintettel: köszönöm kegyes kérdését, jól. Immár nagyon csendes ember.

Cselédek beszéltek akkoriban, hogy a törpe ragyás (kicsit himlőhelyes és alacsony, gyenge növésű emberke volt) napról-napra rosszabb lábón él a feleségével, a kit mindössze hét, vagy nyolcz hónapja hozott haza. Mi ismerjük Kovács Istvánt, tudtuk, hogy jóra való, derék ember, — egyszerű faszeg ugyan a társadalom palotás házában, nem kerül sokba a pótlása s az elpusztulása sem okoz senkinek gondot, — de becsülettel végezte a munkáját, s megérdemelte az emberek jóindulatát, a melyet nem is vont meg tőle senki; tudjuk, hogy többre is vihette volna, ha módjában áll. Tudjuk azt is, hogy szerencsétlensége vetette vissza a falujába, a honnan szerelmes szívvvel érkezett a városba, hogy megszerezze valamiképpen azt a darab kenyeret, mely ne csak egy embernek legyen elég, hanem kettőnek is. Akármilyen szűkösen, de elég legyen. Ha bajjal is, ha nyomorusággal is, — de addig bár, a míg jobban megbecsüli vasszorgalmú igyezetét a tanács és rendes, hatszáz frtos fizetésbe helyezi át.

Kerülgettem egy párszor ezt a dolgot én is, mint más. Többen példálództak

az étellel is, a szegénységgel is, az asszonyi rosszassággal is, — a mely olyan kegyetlen keresztvonást talál majd huzni a kalkuláira, hogy bele konfundálódik stb. stb. Azonban, ki elég durva arra, hogy meg ne hassa egy szegény ember becsületes vonzalma az iránt a leány iránt, a kinek a kezébe le akarja tenni jövődjével együtt az életét is. Keveset érő élet, — de egyetlen. Ha elpusztul, nincsen másik. Legbecesebb tulajdona a világon, — azt kínálja, azt adja oda. Kinevethették-e?

Nem, nem! megláttam pár hónap mulva a feleségét (a falujabeli nótáriusnak volt a lánya) s ettől kezdve aztán egyszerűen kitöröltem szegény kis embert az élők közül. A fiatal asszony szépen formált, csinos teremtés, bolondságra hajló, dévaj szemekkel, merész, kihívó mozdulatokkal, — Kovács István szelíd bárány, csunya kis ember, alázatos és halás és bizó, mint egy gyermek.

Régi dal . . .

Nem is érdemes igazán, hogy ezt a dolgot ilyen aprójára emlegessük. Ha ezt az ő utána maradt vas serpenyőt kidobtam volna az ablakon, hogy ne emlékeztessem reá, úgy lehet, hogy a szomszédság példájára én is már régen elfelejtettem volna azt a kora tavaszi délutánt, a midőn utoljára találkoztam vele az utcán.

Azelőtt se lépett valami fűgén, — most azonban úgy, mintha mázsás vasak alatt görnyedezett volna sovány válla.

— Jó estét Kovács úr!

— Jó estét kívánok, felelte össze-rezzenve, s a nélkül, hogy a szemem közé nézett volna, fáadt, szomorú mosollyal mondta: instálom, megtörtént . . . Ne tesszen megállani vélem . . . Gazember vagyok.

— Ne tréfáljon!

— Igazság, dunyogta vállát vonva a szerencsétlen, s az csupa perzselő szén volt, a mi kilobogott a szeméből és megdöbentett; elloptam a rámbizott pénzt, ne tesszen szóba állani vélem . . . mormogta még egyszer és bement lesütött fejvel a lakásába, a hol nem fogadta senki.

A kávéházban aztán megtudtam, hogy nem hazudott. Éppen az nap délután vették el tőle a hivatalát és helyezték valami négyszáz forint elsikkasztása miatt fegyelmi keret alá. El kellett hinni; maga a referáló tanácsos beszélte a dolgot. Sajnálta ő is, — de nem segíthettek rajta. Lány ember volt; a felesége vitte belé, annak a ruháira és ciffráklodására ment el az elsikkasztott pénz, s ha legalább megérdemelte volna ez az asszony, de nem érdemelte.

Ezt könnyen hittem.

Az azonban új adat volt, hogy Kovács István már két hete nem látta a feleségét. Egy este eltűnt hazulról az asszony és nem jött vissza. A férj meg nem tett semmit, hogy feltatalja. Beszélték, hogy levelet irt neki az asszony, a melyben tudtára adta volna, hogy ne

15

A kardról.

(Lélektanitanulmányok.)

Irta: Kenedi Géza.

is próbáljon utánna jönni. Jól érzi magát ott, a hol van. Megunta a nyomorúságot, — annyi. Szeresse és egye a krumplit, ha tetszik ezután is, — ő már betelt az örökös krajczáros komédiával, nem szenved többet.

Akkoriban nem tudtam, hogy igaz-e ez, vagy nem. De beszéltek, s a szerencsétlen kis ember tragédiája a mellett bizonyított, hogy ezt a levelet csakugyan megírta az a haszontalan semmi asszony.

Te bolond pók, itt a háló közepén! Tudod-e, hogy miféle serpenyő az, a mely a házad legvastagabbik szálát tartja?

Ebből szállott ki nehéz, gyilkos szárnyon a halálnak göze. Ebben gyújtotta meg ez a becstelenségbe bukott ember azt a szentet, a melynek párja megfojtotta. Betette az ablakokat, bezárta az ajtót, oda tette ezt a serpenyőt az asztalra, lefeküdt a kopottacska díványra és nem kelt fel többet.

Igy történt, bogár. Kovács István künn fekszik a szegények temetőjében, a serpenyője hozzám került.

Még van benne egy kevés hamu. Jó volna, ha beszönné a tetejét, hogy ne lássam többé ezt a fertelmes hamut.

Tedd meg, pók, és én neked adom a serpenyőmet.

FORGÁCSOK.

Boldog poéta.

Boldog poéta, verseit
Mindenfelé jól ismerik;
Kivált a kik szavalni szoktak,
Minden során elandolagnak.

S e nagy hatásnak mi a titka?
Im itt előttem könyve nyitva . . .
Biz azt ismerni nem nehéz:
Mindössze pár vers az egész!

A gavallér.

Varróleány s ifjú gavallér
Szeretik egymást s boldogok . . .
De nem sokáig tart az álom:
Az úrfi megy . . . a lány zokog.

A hú leány bizik kedvesében,
S ez őt lerázza mint sarat . . .
Szegény bukott nő megvetett lesz,
S az úrfi — gavallér marad.

Rudnyánszky Gyula.

Gondolatok.

Mindenki középpontja saját világának, de míg egyik ember csak önmaga körül forog, a másik azalatt tova is halad.

Az asszony fordított betű: tükör előtt legkönnyebb kiolvasni.

A férfi csinálja az életet, a nő pedig játsza azt.

M. J.

Talán hogy inkább „bonctani“ tanulmányok, méltóztatnék megjegyezni.

Lehetnének azok is: Dehát mi érdekes és hasznos volna most már abban, mikor minden gigerlinek az ábrázatán ott ékeskedik a lovagiasság czimere, a vékony pirosas hegedés és nincs többé olyan „magánhivatalnok,“ a kinek a jobb karján alul, fölül, belül vagy kívül forradások ne találtatnának fölös számmal — a katonasorozás alkalmával.

Itt-ott, az igaz, levágott kisujjak is maradnak a vivóterem gyantás parkettjén; de kinek a szíve indul meg rajta. Egykor minden a kisujjában volt annak, aki oda állott a becsület mezejére: ma már, ha valakinek van valami a kisujjában, az vivni szokott, de nem párbajozik.

A levágott kisujjakban nincs többé semmi.

A kard bonctana nem érdekes. Még a hölgyek előtt sem. A gyöngéd ajkak által megcsókolt fris lovagias sebhely a rossz regények birodalmába huzódott vissza. Hát mit lehetne ezen még bonczolgatni!

Am azért a kard a lovagiasság fegyvere maradt, mint előkelő ékszer maradt a gyémántkő, jóllehet mindenki viseli és mindenki hamisítja.

A csaták mezejéről, igaz, lassankint leszorul. A shrapnel, melinit, ekrazit, janit s mindenféle füst és szag nélkül való robbanó szer nagyon ellene dolgozik. A Mannlicher vékony aczéllövése csaknem hasznavegtelenné teszi. A tisztek oldalán alig több az már, mint embléme, amelyen telve van a civilizáció, de még az állatok szörméje is, ha jól megfigyeljük. A háboruban nemsokára nem lesz egyéb haszna, mint csak annyi, hogy legyen mit „átadni“ a megvert hadseregnek.

De azért még nincsen dekadenciában a hosszúra kovácsolt, csillogó nemes aczéldarab, melyet nem ok nélkül neveznek a becsület jelképének.

A műveltség, mely a csatamezőkről lezorítja, föltámasztja a vivótermekben s új korszaka nyílik az előkelő fegyvernek, mely a művelt ember kezében nem csupa durva esataszerszám többé. Talán a felnöttek legszebb nevelési eszköze; de mindenesetre a legderekasabb férfias tulajdonságok fejlesztője. Hovatovább biztosítéka az illemtudásnak, meg a társasélet művelt rendjének, a szalónban is. A szabadság nagyon elharapódzott; a műveltségnek szüksége van a garanciákra.

És épen ez az, amit a kardban kevesen vesznek észre és kevesen tudnak megbecsülni.

A katonaságnál még jobbára a vagdalkozás régi iskolája divatozik a vivó-

porondon. Innen az a tünemény, hogy a katonatiszt annyiszor sebet kap, ha valamirevaló uri emberrel tűz össze, már t. i. nem a kávéházban, hanem a lovagiasság porondján.

A rüpok és krakéler pedig azért tanul vivni, hogy a keresett és megtalált párbajban előnye legyen. Embertársának érzékeny bőrre pályázik s vívása durva, műveletlen lesz, mint jó maga. Az első kardcsapásnál megérzed rajta a beszűkítést s még azt is eltalálsz, hogy a ragadozó állatok melyik nemzetségéhez tartozik, a vaddisznótól kezdve a kandurig. Egy napon azután, — rendesen ez a vége, — emberére akad. Akkorát kap a praczlijára, hogy kiejti a hozzá nem illő előkelő fegyvert mindörökre. A keze nyomorék marad s még dijnoki kvalifikációját is elveszti.

Az utolsó osztály a választottak osztálya. Azoké, a kiknek a kard nem a vérengzés ostoaba eszköze s a kik nem vadállati kívánsággal nyulnak hozzá, hogy forgatni és használni megtanulják.

De jól ismerik minden suhanását a villogó nemes aczélnak; okos türelemmel és finom intelligenciával tanulja a végig a kardvívás iskoláit; emelkedet, szívvel állnak egy-egy derék ellenféle plastronban-kezttyüben megmérkőzni s ha talán elkövetkezik egy kerülve-került komoly óra, mikor a becsület végső kényszere adja kezükbe a szeretett és becsült aczélfegyvert: akkor a művelt, előkelő és belsőleg becsületes ember villámharagjával rontanak az ellenségre s a civilizáció legnemesebb tüzével vágják az ordináré emberi bőrön a sebeket, mindig fölényvel és sohasem bestialitással.

Ezek az én embereim, a kik lelkükkel is vivnak s ezek az önök emberei is, szeretetre és tiszteletre annyira méltó hölgyeim!

Mert imhol, most már abba a kísértésbe is beleestünk, hogy a kardot és a nőt összehasonlitsuk a XIX. század végén. Fantáziára nincsen szükség hozzá, mert hiszen többnyire a nő adja a lovag kezébe a kardot s nagyon tudvalevő dolog, hogy a nő becsülése mindenkor ki volt fejezve a kard becsülésében is. A lovagkorban együtt virágzott a kard kultusza a szüziesség kultuszával s a lovag kardjának pengéjén ott ékeskedett szelíd választott „hölgye“ neve. A kard és a szüziesség egyszerre érte meg virágkorát.

Nos tehát a nő becsét „azok“ verték le olyan mélyre a század versenyében, a kik a kard becsét is leverték. A kik a nőben is, a kardban is csak az élet reális eszközét tudják fölismerni, legjobb esetben is csak célját durva kívánságaiknak. A század barbárjai; fájdalom, a többség.

Meg kell tudniok azonban aszszonyainknak, hogy nem mindenki lovag

a ki a kardot forgatja s a szépen bo-
rotvált pofaszakáll fölött ékeskedő for-
radást a század „hőse“ igen sok esetben
nem a nőért kapta, hanem egyenesen
a hozományért. A karddal elintézett
uri marakodás igazi mozgató ereje sok-

lovagias ellenfelem szive legbensőbb kö-
zepében, hogyan gondolkozik? Elkár-
tyázná-e, ha másnak az ezer forintja
volna a zsebében s képes volna-e arra
az elhatározásra, hogy egy szép és mű-
velt leányt pusztán önmagáért és sze-

nevelik, már legalább is könnyű fleu-
rette van a kezében, mely mindenkor
legjobb előiskolája a kardvívásnak.

Legouvét kellene ismételni már most
a többire nézve. Hogy miképen képezi
ki a gyors és változatos mozgás a fia-

A DEÁK-MAUZOLEUM A KEREPESI-ÜTI TEMETŐBEN.

szor voltaképen a szeretett hölgy he-
lyett a hozomány, az édes.
Százat tessék egy ellen, éresszenek
össze egy barátságos assant-vívásra az
Atadarak, Ervimek, Arnöldok és Izorok
akarmelyikével s két percnyi viaskodás
után tisztán meg tudom mondani, hogy

relemből nőül vegyen minden hozo-
mányra való tekintet nélkül
S itt kezdődik csak igazán a kard
psychologiaja.
Az már régi dolog, hogy a kardvi-
vás nevelési értékét alig lehet megbé-
csülni. A 14—15 éves fiúnak, ha jól

tal izmok minden kis szalagát. Hogyan
nemesedik meg a test magatartása.
Hogyan képződik ki a járásban való
finomság és ügyesség. (A jó vívó szinte
képtelen az, utóán, lépcsőn vagy a
jégpályán elbukni, ha csak a szigorlaton
nem.) Hogyan élesedik ki a szem a

a folytonos leselkedésben és óvatosságban. Hogyan tágul ki a tüdő a zihálástól. S mindenekelőtt, hogy micsoda csodás jellemképzés megy végbe a szívben és az agyvelőben, mikor a fiatal ember a vivás nemes szabályain végig gyakorolja magát s minden indulatja, szenvedélye és minden intelligenciája hozzá alkalmazkodik a szabályzott, becsületes küzdelemhez.

Igen, a becsületes küzdelemhez!
(Folytatása következik.)

A boldog ifjuság...

A boldog ifjuság hevében,
Mikor még pezsgve forrt a vérem,
Sohsem keresve semmi bért
Rajongtam a dalért.

Ha szárnya kel majd énekemnek
S mihez az ifju félve kezdett,
Ha majd elérve lesz a cél,
Ez lesz a pályabér!

A boldog ifjuság korában
Terhet nem érte még a vállam,
Lelkem dalolva fent lakott
Keresve fényt, napot.

S most meghuzódik lent a porban,
Hol szivemen ezérnyi gond van;
Czélom még messze, messze vár
S közelg már a halál!...

Lévy Mihály.

A drága jó egészség.

(Magyarország vesztesége a betegségek miatt).

A kedvezőtlen halálozási statisztikából jogosan azt lehet következtetni, hogy

'A GYIK. V á g ó Pál festménye után.

akadálya egy oly statisztika hiánya, mely az orvosi magángyakorlatból vétetett volna. Ekkép kénytelenek vagyunk összehasonlításokat tenni a kórházakkal, hol minden halálesetre körülbelül 34 megbetegedés esik, melyek mindegyike 25 gyógykezelési napot igényel. E számokat vehetjük-e igénybe vagy nem? Kórházba menni, plane közkórházba, sehol a világon nem kellemes dolog.

De meg az orvosok sem vesznek fel mindenféle apró-cseprő bajban szenvedőt, inkább mint járó beteget kezelik. Hasonlókép a kórházakban sokkal kevésbé lehetnek arra tekintettel, vajjon a beteg teljesen felépült, felüdült-e.

A világ valamennyi hadseregei között a porosz a legegészségesebb s ebben 18 évi időközben minden egyes megbetegedésre 27 napi tartam esett.

Tekintetbe véve, hogy mentől műveltebb az egyén, annál inkább viseli gondját testi egészségének, annál tovább üdül s óvakodik a mindennapi munkájának utána-járni, fenti adatokat mint teljes hiteleseket vonhatjuk számításaink körébe.

Ha még feltesszük, hogy Magyarországon a halálozási arány 38-ról 28-ra csökkenne minden ezernél négy évenként, 15 millió lakosságot véve fel, 150,000 emberrel kevesebb halna el s 510,000-rel kevesebb megbetegedés léteznék, 127 millió 500 ezer kevesebb ápolási nappal.

VONÓNÉGYES. V á g ó Pál festménye után.

A gyik és Vonónégyes.

Két kiválóan sikerült képet mutatunk be e helyen Vágó Páltól, ki igazi előszeretettel fordul a magyar népelethez. A szaladó gyikot néző falusi leányka egy kedves idilli kép, a „vonónégyest“ hajtó kisbéres, ki nagyokat rittyegtet ostorával, míg az öreg béres pipára gyújt, törül metszett magyar kép, melynek eredetijét ő felsége, a magyar király vásárolta meg.

sehol a világon sem lehet annyi betegségenél fogva keresetképtelen, más szerzeményét fogyasztó, mint éppen minálunk. Sőt azt kell feltennünk, hogy a mi embereink betegségekre még hajlandóbbak, mint a többi nemzeteké.

Abbeli kísérletünknek, hogy az ismert halálozásokkal szemben, a megbetegedések gyakoriságát számokban fejezzük ki.

A beteg ápolást igényel, csak könnyűeledelt szabad magához venni, ez rendszerint drágább, hozzájárul a sok orvos és patika. Mindezért a rendes életszükségleten kívül csak 25 krt számítunk naponta, ami édes kevés, de ha fentebb jelzett betegápolási napokra számítjuk, mégis kitesz 31,875,000 frtot.

Ez a direkt kár. Ehhez hozzá kell szá-

mitanunk az *elmaradt keresetet*. Itt persze csak a munkaképes egyének jönnek tekintetbe. Nálunk a halál kaszája leginkább a gyermekek között pusztít (1000 élve született gyermek közül 5 éves koráig meghal 420 gyermek). Csak a 15—60 éves egyének keresetképesek, ezek körülbelül a fentebbi betegség napok egy harmadát veszik igénybe, azaz 42.333,333 munkanap vész kárba. Egy napra eső munkabér 50 krajczárban állapítva meg, az elmaradt keresetből keletkező kárnak fel kell vennük 21.166,666 forintot.

Több mint 50 millió forint volna meg takarítható évenként, ha egészségügyi viszonyaink javulnának; oly szegény nemzetre nézve mint a miénk, ez nem csekély összeg.

Látjuk, hogy a jó egészségügy nemzetiünkre nézve egyrészt *létérdek*, másrészt *felette hasznos üzlet*, ha már e szót kell használnunk. Az egészség oly tőke, melyért egyes és állam bármennyit áldozhat ama biztos reményben, hogy busás, tán mesés kamatokat hoz.

Juba Gyula dr.

Leány!

(Egy csecsemő gügyögése).

Lánynak születtem. Szinte félve jöttem a világra. Hiába tagadod, édes apám, de csak azért oly nagy örömed világra jöttömön, mert már két fiu előzött meg. Elhiszem neked, hogy ha sorban második vagyok, akkor is nagy lett volna a te örömed; de tedd szivedre a kezedet s mondd meg nekem, nem vágtál volna-e elfanyalódott, csalódott képet, ha elsőnek születek? Hiába rázod bátyáim által felborzolt fejedet. Négy hete csak, hogy a világon vagyok, de már eleget tudok. Talán többet is, mint a mennyi az én koromban illenék. Az édes anyám! Oh annak mindegy: fiu vagy lánynak adott volna először életet. Az anyák nem válogatósak. De ti apák kicsinylitek a lányt, mintha bizony nem az lett volna az édesanyám is, kinek oly sokszor esküdtél sirig tartó szerelmet, változhatatlan hűséget.

Ha valamelyik apát leánynyal áldja meg az ég, szégyenkezve tudatja ismerőseivel. Csakhogy így nem mondja: fájdalom, lány! Nem mondjátok ki, de le lehet olvasni arcotokról.

Csak az első gyermek ne legyen lány! Féltetek, remegtek, hogy nevetek sirba száll veletek, mert a lány neve elvész a mint férjhez megy. De legnagyobb bajotok a hűség. Azt állítják, hogy csupán az asszonyok hiúk. Megbocsátasz édes apám, de tik is hiúk vagytok, szörnyen hiúk. Valamelyik bolond elhítette a férfiakkal, hogy a férfi erejének az is egyik legfőbb bizonyítéka, ha az első gyermek — fiu! Négy hetes lány vagyok s máris úgy nevezhetném a ba-

darságon, hogy ha a dada le nem fogna, kigurulnék a bölcsőből.

De hát én édes istenkém, mivel különbek a fiúk a lányoknál? Felelj erre édes apám! Mert ők szilajok, betyárkodnak; felmásznak minden fára, belesnyargalnak minden pocsolába s három ruhát szaggatnak, a míg mink lányok egyet? Vagy jobban szeretik a fiúk szüleiket, mint a lányok? Már az ellen tiltakozom! Én már most jobban szeretlek titeket mint bátyáim. Okozok én nektek álmatlan éjeket? Ha megszoptat a dada, s fölébredtek, csak addig pityergek, míg újra be nem tömik a szájamat. Bezzeg a Marczi bátyám „megszekirozott”, hogy még most is emlegetitek! Pedig ő még az édes mama emlőjén nőtt fel, engem pedig — azoknak a csunya doktor bácsiknak rendeltére — elszakítottak az édes mamám emlőjéről, mielőtt bár egyszer elsenderülhettem volna azon. . . . Pedig azt mondják, hogy sehol a világon nem esik olyan édes alvás, mint az édes anya emlőjén!

Látod, látod, édes apám, én azért mégis szeretem a mamámat, s téged is, a hogy csak egy négy hetes szív szerethet. S szeretetem nő minden nappal, gyöngédségemnek, figyelmességemnek nem lesz határa. E lesem minden kívánságokat, s ha felserdültem, mama helyett én foltozom a papa meg a bátyáim ruháit. . . Ó, papa, azt nem is képzeled, mennyi pénz marad így a háznál. Mert különösen azok a fiúk iszony sok ruhát szaggatnak s te nem vehetsz mindjárt újat helyettük, mert — a mint látom — szegény ember vagy.

Ha csak fejetek fáj, bánat nehezedik szívemre s az lesz legfőbb gondom, hogy enyhítem fájdalmatokat. A fiúk, talán az alatt kün az utcán szaladgálnak, gond nélkül. Mert a fiúknak éles szemük van, ha kint felejtet dohányodat, szivarjaidat, de azt már nehezen látják meg, ha fejetek fáj. Mi lányok azonnal észrevesszük azt.

Aztán ha felnőttek, kilépnek az életbe, megházasodnak, s ugyszólván idegenekké válnak rátok nézve. Saját dolgaik úgy lekötik, hogy csak nagy ritkán jut eszükbe meglátogatni azokat, kik életet adtak nekik. Oh, nem így a lányok! Ha férjhez megyünk is s ha még úgy szeretjük is férjünket, visszasír a szívünk a szülői házhoz. Ha egy helységben lakunk, minden nap haza szaladunk, ha messze visz a férjünk, még több szeretettel, gyöngédséggel vesszük körül a férjünket, csak azért, hogy minél többször — haza vigyen.

Hallom édes apa, hogy nagyon készültek a keresztelőmre. Az egyik szobát teljesen kiürítették, csak hogy elférjen benne a sok vendég. . . Köszönöm, de én nem kívántam, hogy ily nagyon megtiszteljenek. Minek az a nagy költség? Éppen három esztendeig kaphattam volna szép ruhát (még a babáimnak is) a

keresztelő költségéből. Ó apa, apa! te nem tudsz spórolni. Na, majd megtanítalak én, a mama segítségével! Mert én spórolós leszek ám. Éppen mint a mamám.

Most már jó éjt. Küldd be a dadát, szeretnék megvacsorálni s elaludni Na lám már 9 óra. A viszontlátásig — éjfélkor!

Székelly Huszár.

Egy óhajom . . .

Egy óhajom teljesítsd:
Könyörögtem, esdekeltem;
És te mégse teljesítéd,
Megalázád, szegényitéd
Úgy is megalázott leltem.

Volt szived azt megtagadni
Gúnyos ajkkal s vállat vonva,
Mire évek óta vágyom,
Mi egyetlen boldogságom
S téled áldozat se volna.

Gúnyos szódra nem felelve,
Támolyogtam ki az éjbe,
Lehorgasztott fővel járva
Csillagatlan éjszakába,
Ködtakarta erdő-mélybe.

Mért nem sirtam? szemeimből
Könypatatok mért nem törtek?
A torkomban mi akadt meg?
Az agyamban mi rekedt meg?
A szívemben óh mi tört meg?

Palágyi Lajos.

A kitagadottak.

Irta Vértési Gyula.

A Pompes des Funèbres emberei szögeznek a czimereket a gyászposztóval bevont falakra. A három sávolyos mezőkön délczezen állnak a török fejet tartó hősök, a büszke daliás alakok — a ravatalon pedig ott fekszik halványan, beesett arccal, diszes fekete szalonkabátjában a daliás ősök utolsó ivadéka.

És eljönnek a ravatalhoz a suhogó selyembe öltözött elegáns hölgyek, a rendjeles gavallérok, komoly méltóságteljes arccal térdelnek le, s morzsolnak el egy imát a megboldogultért, ha ugyan akkor is nem arról gondolkoznak, hogy fekete selyemruhájok kifogástalanul áll-e, vagy hogy mikor lehet kilátásuk megint egy új rendjelre.

A gyászolókat ellepi a részvétet kifejezők egész raja, s azok látszólag megindulva végig is hallgatják őket, s a sablonzerű meleg kézszorítások sem maradnak el.

Mikor azután magukra maradnak, bizalmas meghittséggel kezdenek el beszélgetni az elhunyt végrendeletéről. Vajjon hogy osztotta meg az öreg a vagyont. A Nusi grófnak atkozottul jól fog esni az a kis örökség, mert Rizenbaum nem igen hajlandó már a váltóit prolongálni. Ákos pedig már régóta ígérgeti a kis Paulinának, hogy mihelyest meghal az öreg nagybácsi, megveszi neki az új négyes fogatot, s a kedves fiatal úr amint elgondolja azokat a várható tüzes és forró csókokat, amelyek-

kel minden valószínűség szerint visz-
nozni fogja a kis énekesnő áldozatkéz-
ségét — nagyokat, nagyokat csettetget
a nyelvével.

— Ma foi — nagyszerrü lesz . . .

Melanie komtesz pedig arra gondol,
hogy a kedves oncle pénzéből a jövő
farsangra mennyi szép új ruhára fog
telni — s ha elgondolja a hódításokat,
melyeket az új ruhákban fog tehetni —
kezd részvétet érezni az öreg úr iránt,
s megbocsátja még azt a vele szemben
elkövetett nagy bünt is, hogy hamarébb
nem halt meg.

Egyszerre csak valamelyikük egy
nagyon kellemetlen témát hoz fel.

Hátha az öreg úr leánya részt köve-
tel magának. Elkergette ugyan a házá-
tól, mikor azzal a rongyos hivatalnokkal
viszonyt kezdett, s ki is tagadta, de
hát elvégre mégis csak leánya. s talán
volna valami joga . . .

Ákos gróf büszkén húz elő a zsebé-
ből egy írást, s elkezd olvasni. A leány
lemondási oklevele — minden jogáról
lemond — nem követel magának egy
fityinget sem.

„Atyám akarta, hogy így legyen,
legyen megtartva az ő akarata“, — szól
az utolsó rész.

— És mibe került ez az írás? —
kérdi Nusi gróf.

— Semmibe.

— Ah bravó, hát büszke a kicsike —
persze az olyan filiszterek nem is tud-
nák, hová tenni a pénzüket. De mégis
derék — egy pár száz forintot mégis
jó lenne neki oda csúsztatni valahogy.
Tudjátok úgy, hogy meg ne sértsük vele.
Hallom, hogy nem a legfényesebben
élnék . . .

És míg az oldalszobában folyt a csa-
ládi tanács, a ravatal előtt ott térdelt
egy magas, sápadt arcú asszony, s
csókolta a halott hideg arcát, s köny-
nyeivel borította el a barázdás, ráncos
arcot.

Háta megett egy magas fiu állott,
félíg gyermek, félíg ifju. Daczos, büszke
tekintettel nézett a sápadtfényű gyertya-
lángokba — a komor gyászdiszítésekre
— s mikor pillantása a halott arczára
tévedt, idegesen, izgatottan harapta
össze az ajkait.

— Hát te meg se könnyezed a nagy-
apádat? — kérdi az anya szomorúan.

— Aki téged anyám megbántott, azt
én nem szerettem.

A nő lerogy újra a ravatalra, s ful-
dokolva zokogja:

— Bocsáss meg neki.

S mintha a halott ajka megmozdulna
s halk hangon suttogná:

— Nem ismerlek, sem téged, sem őt.

A hideg, fagyos büszke arc valóban
azt fejezi ki:

— Nem ismerlek, nem ismerlek . . .

A szomszéd szoba ajtaja halkán meg-
nyílik s kilép Ákos gróf.

Lassan, csendesen a flu háta megé
lopózik.

— Te Jenő, fogd csak, neked egy
kis zsebpénz — mondja neki, s a mar-
kába nyom egy csomó bankjegyet.

A fiu elvörösödik, majd elsápad, ajka
remeg az izgatottságtól, s szeme vadul
villog, mikor oda dobja a százas bank-
jegyeket az Ákos arczába. Azután
lehajlik az anyjához, szeliden feleme'i,
s büszke, daczos hangon mondja:

— Menjünk anyám, mert még azt
hiszik, hogy koldulni jöttünk . . .

Ákos gróf bámulva néz utánok, s las-
san mormogja magában:

— Ma foi — egész gavallér — kár,
hogy csak egyszerűen Helmer — egy gróf
Hárshalmi se csinálhatta volna gentle-
manlikkebben. De máskülönbzen számár.

A LIBUSKÁK. Tölgyesy Arthur festménye után.

A Deák-mauzoleum.

Tizenegy esztendeig pihent a haza bölcse a
Batthiány-mauzoleumban, míg nem 1887-ben
elhelyezték a drága tetemetek a nagyszerű
mauzoleumban, mely G e r s t e r Kálmán pálya-
nyertes tervezete szerint készült s mely a buda-
pesti kerepesi-uti temetőnek legfőbb ékessége.
A mauzoleum két méter magas, huszonnégy
méter széles és ugyanoly hosszú terraszalaku
építményen nyugszik, melyre mind a négy oldal-
ról 12 lépcsőfokon lehet följutni. A mauzoleum

A libuskák.

Tölgyessy Arthnr. a jeles tájkép festő
egy bájos idillikus festményének hü másolatát
mutatjuk be az előző oldalon. Aranyos, kedves
kis kép ez, a mint a kis lány libuskái után
maga is bemegy a tóba s megfürösztli lábacs-
káit. Szinte meglátszik rajta, hogy eleinte
félve lépett a tóba, mignem aztán fölbátori-
totta a libuskák példája. Majd ő sem hal a
tóba, ha a libuskák nem. Hisz ő már nem is
olyan kis lány vagy mi. Persze hogy nem az!

Következtetés.

— Ilyen okos kutyáról el lehet mondani,
hogy fél ember.
— Akkor hát te fölérsz két — kutyával.

A. Hogyan, barátom, ma kutya nélkül
még vadászatra?

B. Igen; mert valahányszor kutyát viszek
magammal, mindig agyonlövöm.

KIRNER JÓZSEF

cs. és kir. udvari puskaműves
az olasz király ő Felségének udvari szállítója
BUDAPESTEN.

ALAPITTATOTT 1808. ÉVBEN.

Raktára: Gyára:
IV. ker. VII. ker.
Szervita-tér 2. sz. Rózsa-utca 7. szám.

Dúsan ellátott raktár legujabb szerkezetű kettős vadász-fegyverekből, golyó-fegyverek, forgó-pisztolyok, salongfegyverek és pisztolyok, töltények és vadászszerekből, melyeknek jóságáért kezkesedik.

→ Árjegyzék kívánatra bérmentve. ←

Minden létező
cigaretta-
pirok között a
legtökélete-
sebb és felül-
multhatlan,

valódi francia

szivarkapapiros: **Le GLORIA**

Joseph Bardou & Fils-től

Perpignan és Párisban.

60 nagy arany érem, 16 nagy díszokmány,
20 „Hors Concours“ okmány.

Hüvely-különlegességek: „Le Gloria“ és
„Vrai Goudron“.

Kaphatók minden norinbergi és papir-nagykeres-
kedésben, valamint minden dohány- és szivar-
tőzsdében.

Neumann Ignacz

cs. és k. szabadalm. festészeti
műintézet és fényirdája

Budapest, vaczi-körut 7. sz.

szállít mindennemű jelzőablakat 2 frtért, ezen kívül mindennemű gyapju- vagy selyemzászlókat, czimereket és egyéb feliratokat

Tanulók csoport fényképeit
1 frtért.

Ezen kívül olajfestményü- és krétarajz-arezképeket bármely beküldött fénykép után 6 frttól fölfele.

Steiner Armin és Ferencz

érozáru gyára

Budapest, VI. ker. ó-utca 12. sz.

Szállít mindenféle

érezöntési és préselési munkákat

a legjutányosabb áron.

Érmek. Versenydíjak. Egyleti jelvények.

Különlegesség: Prince of Wales férfi-övek.

Az összes sport-
nemekhez szük-
séges ruházati
cikkek u. m.

verseny és
training
INGEK.

nadrágok, sapkák és cipők legna-
gyobb raktára.

Sigmund József

Budapest, IV. Városház-utca 2-4

Az iskolai tornázás összes ruházati kellékei.

LAWN TENNIS CZIPÓK.

FLANNEL INGEK.

182

Előfizetési díj:

Negyedévre 1 frt
Félévre 2 frt
Egész évre 4 frt

Egyes szám 20 kr.

Megjelen havonként
kétszer.

HERKULES

SZERKESZTIK:

PORZSOLT JENŐ.

PORZSOLT KÁLMÁN.

Szerkesztőség
és
kiadóhivatal

Budapest, Rökk-Szilárd
utca 4.

Kéziratokat vissza nem
küldünk.

Az „Achilles“ Sport-Egylet, az „Aradi Korcsolyázó-Egylet, a „Balaton-Egylet“, a „Beregcsászi Korcsolyázó-Egylet“, a „Budapesti, hegyvidéki turista-Egylet“, a „Budapesti Korcsolyázó-Egylet“, a „Budapesti Torna-Egylet“, a „Debreczeni Korcsolyázó-Egylet“, a „Debreczen Torna-Egylet“, az „Egyetemi Athletikai Club“, „Első Magyar Vivő-Egylet“, az „Érsekújvári Vivő- és Torna-Egylet“, a „Fertői Csónakázó-Társaság“, a „Győri Csónakázó-Egyesület“, a „Kassai Korcsolyázó-Egylet“, a „Koloszvári Athletikai Club“, a Koloszvári „Korcsolyázó-Egylet“, a „Főv. Vivő-Club“, a „Körmendi Athletikai Club“, a Kunszentmártoni Csónakázó-Korcsolyázó-Egylet, a „Magyar-Ovári Torna- és Vivő-Egylet“, a „Marosvásárhelyi kerékpár-Egylet“, a „Makói Torna-Egylet“, a „Maros-Vásárhelyi Korcsolyázó-Egylet“, a „Lévai Torna- és Vivő-Egylet“, a „Lőcsei Korcsolyázó-Egylet“, a „Maros-Vásárhelyi Torna-Egylet“, a „Nagy-Bányai Korcsolyázó-Egylet“, a „Nagy-Enyedi Korcsolyázó-Egylet“, a „Nagy-Kanizsai Torna-Egylet“, a „Nagy-Kállói Korcsolyázó-Egylet“, a „Nemzeti Hajós-Egylet“, a „Neptun Budapesti Evező-Egylet“, az „Ó-Becsei Kerékpár-Egyesület“, az „Ó-Budai Torna-Egylet“, a „Pécsi Athletikai Club“, a „Pozsonyi Hajós-Egylet“, a „Pozsonyi Torna-Egylet“, a „Privigyei Korcsolyázó-Egylet“, a „Rimaszombati Korcsolyázó-Egylet“, a „Sátoralja-Ujhelyi Korcsolyázó-Egylet“, a „Selmecei Akadémiai Athleta-Club“, a „Soproni Korcsolyázó-Egylet“, a „Szabadkai torna-Egylet“, a „Szarvasi Korcsolyázó-Kör“, a „Szegedi Csónakázó-Egylet“, a „Szegedi Korcsolyázó-Egylet“, a „Szegedi Torna-Egylet“, a „Székely-Udvarhelyi Korcsolyázó-Egylet“, a „Székesfehérvári Korcsolyázó-Egylet“, a „Temesvári Korcsolyázó-Egylet“ és az „Újvidéki kerékpár- (Bicycle) Egyesület“, a „Pápai korcsolya-egylet“, a „Torontáli korcsolyázó- és hajós-egylet“, „Szegedi Kerékpár-egyesület“, „Sportkedvelők köre“, „Veszprémi torna egylet“, „Tordai korcsolyázó-egylet“, „Budapesti Torna-Club“, „Zsombolyai atletikai club“, a „Szászvárosi atletikai club“, a „Szolnoki korcsolyázó-egylet“, a „Budapesti polgári lövészegyesület“

HIVATALOS KOZLÓNYA.

A vallás- és közoktatásügyi miniszter ő nagyméltósága 47,020. számú rendeletével ajánlja e lapot Magyarország összes tanintézetének.

ATHLETIKA.

A fővárosi athléta-versenypályákról.

Nagy gondot és lejtörést okoz nekünk biciklistáknak az, hogy miképen fogunk az Orczy-kerti versenypályán kerékpáron versenyezni.

Mert olyan rosszszul gondozott talaju pályán, a mely egy-két futás alatt is feltörik és porzik, nem lehet kerékpáron sebesen hajtani, még kevésbé trénirozni a versenyekre.

Szóban forog az is, hogy a tavaszi viadalt az Ügető-téren kellene megtartani. De ezt meg a futók miatt nem tehetjük. Mert az Orczy-kerti pálya — eltekintve porondos, laza talajától — oly kitűnő futásra alkalmas, hogy a legjobb angol pályával vetekszik. Nagy előnye, hogy zárt s így tehát tehát athlétaink nyugodtan trénirozhatnak; jó levegője van; több száz holdas erdős kertben van; kerülete 312·8 m., tehát a legalkalmasabb futásra. De nagy hibája, melylyel sok baja volt a trénirozóknak, hogy olyan porhanyós és homokos, hogy néhány futás után egész gödrök támadtak benne a lábnyomoktól. Ilyen talajon aztán persze futni valahogy csak lehet, de kerekezni sehogy. Rá kellene egy pár forintot szánni a Clubnak és megjavítani. Az egész felszint agyaggal jó vastagon behintve ledöngetni; így aztán futásra teljesen alkalmas volna; mint a mily jó szokott lenni a versenyeken, melyekre külön elkészítik.

De már a kerékpározásra igen nehéz volna teljesen kijavítani. Jelesül hátul legalább 2 méterrel, továbbá a bejárás felüli kanyarulatnál jó 4 méterrel, a batulsónál pedig egy méterrel kiszélesíteni, azon kívül a két kanyarulatnak a külső oldalát legalább 50 cm.-nyire megemelni, mert különben a gép a hirtelen kanyarulatnál a gyors hajtás közben könnyen elveszthetné a talajt. Végül az egészet kavicsos agyaggal, vagy esetleg cementtel, aszfalttal, vagy aszfaltos makadammal kikeményíteni. Csak így állhatunk ki kerékpárral is, ha jó eredményt akarnu elérni.

A másik versenypálya, az Ügető-tér, kerékpározásra ugyan alkalmasabb, mint az Orczy-kert, de ez sem felel meg a biciklisták igényeinek, futásra pedig teljesen alkalmatlan. Minden körben négyszer kanyarulni már magában is nagy munka. Rendkívül nagy (750 m. és 597 m.) és így a jó elkészítés igen nagy összegbe kerülne. Országut mellett van: teljesen nyílt s így por, piszok száll a trénirozóra az általellenben levő államvasuti gépgyár és mozdonyok lüstjével, továbbá az ott állomásozó bérkocsisok és egyéb bámulók csúfjaival és kiabálásaival egyetemben.

Esetelé oly nagy füst és porfelleg borítja, hogy látni is alig lehet: mind ez a trénirozó fiatal emberre igen kellemetlen és rossz befolyással van.

E pályának csak az előnye, hogy rendkívül széles s így külön van rajta pálya a futók, külön a kerékpárosok s számára. Egyik azonban rosszabb, mint a másik. A kerékpár-pálya ugyan gondozva van egy kicsit, de sem nem elég széles, em a kanyarulatok nincsenek megemelve. Futni azonban nem jigen lehet rajta, mert túlságos hosszú (597 m.) és anynira porzik, hogy nagyobb futás vagy járás után az athléta fekete a reaszállott szénportól. Ugrani, sulyt dobni pedig egyáltalában nem lehet rajta.

Általában Budapest főváros területén nem találunk egy oly pályát sem, mely még a mi szerény igényeinket is kielégitené.

Nem akarok szólni az angol viadalspályákról; mert azoktól még minden tekintetben messze állunk; nem akarom például felhozni Bécsot, vagy más fővárost, mely saját költségén tart fenn a biciklistáknak pályát, melyen mint nálunk az athléta-clubban külön, öltöző, fürdő szobák vannak: de már azt csak meglehetné, a főváros, hogy az országos jellegű kulturális célokra, mint a mi lyenek az athlétaikai viadatok: kijelölhetne egy telket, melyet az athlétaiknak rendelkezésére bocsátana.

Még szerencséje volt eddig az Athl. Clubnak, hogy a Ludovikának oly derék és sportkedvelő parancsnoka van, mint *Szwetics József* vezérőrnagy úr, a ki nemcsak az athlétaiknak tréningre és versenyre adja át a pályát,

yát,

hanem még a kert napszámosaival a viadalok előtt rendbe is hozatja azt. De hát a mely pillanatban épen kedve tartaná, elzárathatná a kertet.

A másik versenypálya, melyről szólottam az Ügétőtér.

Ez az országos lótenyésztő-egyesület tulajdona. Rendelkezik pedig felette Eszterházy gróf.

E jeles sportman természetesen a legkisebb kérelemre készséggel átadja használatra a pályát, mely különben az ügétőversenyekre van berendezve.

De hát ez is csak kegyelemkenyér.

Itt meg a kocsisoknak és lovászoknak a legnagyobb mulatsága az, hogy az előkészített pályán nyargalásznak és kocsikáznak s így malitiából elrontják az egészséget. Így történt ez a B. K. E. utolsó őszi viadalán is. Az utolsó pillanatban kellett a pályát megőnteni és hengerezni, s ez persze oly puha volt, hogy a kerék mély nyomot hagyott maga után. Midőn aztán az ország két legkitünőbb kerékpárosa állt ki egymás ellen a bajnoki czimért küzdeni, csak holmi 3-ad és 4-ed rendű eredményeket tudtak kivívni.

S ez a versenypálya-mizéria tovább is így lesz!

A kerékpárosok az országúton, az athléták a lovardában fedél alatt kénytelenek trénirozni, ha csak nem akarnak egy csomó kellemetlenséget szenvedni.

Egyszer egy vidéki athléta nézte a pestiek tréningjét s látva azok nyomorúságait, hazamenet így szólt hozzájuk: „No, uraim! már az mégis furcsa dolog, hogy Budapest főváros és nincs neki saját athlétaversenypályája, míg a lóversenyekre nem restell ezeket áldozni.”

Gondolkodtam ezen magam is.

Mondják, hogy a lóversenyek fontosak, mert a lótenyésztést nagyon előmozdítják és nemesítik a lovakat.

De hát vajjon mi fontosabb: hogy nemes erős és izmos lovak legyenek Magyarországnak, vagy pedig, hogy nemes, erős és izmos fiatal emberei legyenek?

Bizony n gy nyomorúság ez!

De most már kezdünk reménykedni, hogy az országos tornaviadalokra csináltat az állam a fővárossal pályát, melyet aztán majd tréningre és versenyre át fognak engedni talán a Magyar Athlétaikai Clubnak is.

Byciklis-Athléta.

Harcjátékok és versenyek.

Mintha római időkben élénk, annyira divatba jött az athléta verseny: a regatta, pályafutás, céllövés, szóval a tornászat mindazon nemei, melyek az izmokat megacélozzák, mintha sejtené a hazai ifjuság, hogy azokra nagy szüksége lehet az életben.

E tekintetben Szabadka nagy érdemeket szerzett és méltán a tornászok városa.

Évenként díjakat tűz ki, országos pályaezermeket oszt a győzteseknek, tornaversenyt hirdet, mire nemcsak a szomszéd megyékből, hanem az ország távol vidékeiről is sereglenek úgy a nézők, mint a pályázók.

Nem lesz érdektelen ez alkalommal a trójai vagy inkább a római játékversenyeket emlékezetbe hoznunk, melyeket Virgil halhatlan eposzában megörökített.

A hontalanok Ankizes halotti tiszteletére harci játékokat rendeznek, hajóversenyt, bírok- és ökölviadalt.

Mire való ez arenai játékverseny? Megedzeni a fáradt tagokat, előkészíteni a maroknyi trójai népet, melyből később a római nemzet támad, a nagy harcra a Rutulok ellen.

Első mutátvány: a hajó égés, mely Palinur halálát jelképezi.

Utána következnek a nyilvetés, kelevézdobás, ólmos keztyűkkel való viadal és így tovább, mely nemzeti versenyre megjelenik a vendégszerető király, Acestor is.

A győzteseknek királyi ajándékot osztogat Aeneás, a jövő király, mintha már trónon ülne.

E buzditó jelenet által először Priam emlékét akarja föléleszteni, másodsor megerősíteni az istent jósígékbe vetett hitet a hontalanok szívében.

Mindez nem annyira játék, mint kegyeletes szerlartás.

Nemcsak olaj foly itt a küzdők testéről, hanem köny is omlik a hadvezér szemeiből.

Első könye Didoé a máglyán, kit nem volt szabad szeretnie.

A második a jó atyáé, kit ezelőtt vállain vitt, most szívében hordoz. Koszorúkkal ékesített siroszlopot emel neki halála évfordulóján, sorban egy-egy zöld lombot függesztenek rá a trójaiak, először Acestor, aztán Askán, utána az egész trójai ifjuság.

A szinkör közepére teszi ki a pályadíjakat a vezér, hogy mindenki lássa a szent ereklyéket és látásukra felbuzduljon.

A bajviváson egy halotti vendég is megjelenik, Ankizes árnya és ezt a pálmát a holt szelleme osztja ki.

Ily vallásos szertartások az ütközet előestéjén lehetetlen, hogy hazafias érzelmeket ne ébreszsenek a nép szívében.

Ott ragyognak a napfényben a trójai drágakövek, az arany markolatu kard, a gazdag himzetű biborpalást, ott végre a sok drága érc, melynek fényében tündöklök az égő Trója képe.

Az ily szemképrázató látványok mindig babonás hatást gyakorolnak a nép képzeletére, mely hisz a szellemek megjelenésében.

»Rajta! ki gyors lábu, ki acélkarjába bizik, fel! Rajta! ki dárdával tud futni, ki gyors nyilakat vet. Akinek ökle kemény, s buzogányt bir karja emelni . . . Most négy gálya jelenik meg a tenger síkján.

A pályázók élén Mnesteus, régi nemzetség sarja, utána Gyas, ki a Chimaerán evez; távolabb Sergestus, kitől a Sergiusok származnak, a Centauron ül, végre Cloanth, ki a Scyllát kormányozza.

Könnyű felismerni e hajókban Pompejus hatalmas hajóhadait, melyek annyi fényes győzelmet arattak az ázsiai tenger síkjain, azck is ily nevet viseltek, mint e trójai Chimaera es Centaurus.

Eleintén megméri egymást tekintetükkel, ez a lovgias üdvözlét; azután lapátjaikat mérik meg a hullámmokkal.

Mindakettő jó anyagból van és megkezdődik a hajóverseny.

A hontalanok elfelejtik a sivatagot. Ott hőmpölyög Xantus folyója sárga hullámaival, ott mosolyog Tenedos szigete szemközt a sik tengerrel, távolban az emlékezet csillagos partja, előttük a reménytündér s garai.

Mi szép a tenger tükre! — Mily könnyen siklanak ki a hálóból a gyors vitorlás hajók! — az árbóc kiállja a tornyosodó veszélyt, ki a fiatal hajósok is!

A küzdelem hosszú, mert egyenlő.

A hírnök csendet int s örömrivallgás közt kihirdeti a győztes Cloanth nevét.

Üdvkiáltások üdvözlök minden részről a triumphatort, ki harsonak ércbangja és a nép örömkialtásai közt

érkezik a pályabíró emelvénye elé, hol átveszi a megnyert díjat.

A bíró, a király, a fődíjat nem adja Askánnak, ki a fejedelmi családhoz tartozik, hanem közbajnivónak, ki a népet képviseli.

E körülmény is bizonyítja, hogy ez epos nem valószínű, hanem politika hősköitémény, melyben szerző figyelmé a legcsekélyebb mozzanatokra is kiterjed, mi az állami szervezet tényezőihez tartozik.

Ilyen világos bizonyíték Palinur, a kormányos intése is, kihez így szól a vezér:

„Jasides Palinur, a víz maga tolja hajónkat,
Hajtsd le fejed, fáradt szemedet kiméld a dologtól,
Én fogom a tisztet mostan vállalni magamra.“

Mit felel a kormányos?

„Engem akarsz rábírní, habokba helyezni bizalmam?
Aenénást a hamis szellők fuvalmira biznám?

Én, akit oly gyakran derős ég is csalva kijátszott?“

Ime a politikai lecke az állam kormányosainak, a polgári kötelesség hű teljesítéséről.

Hogy el ne aludjék, egy galyat suhogtatott halántéka körül, melyet Lethe vizével nedvesített meg.

De az álom istene egyszerre lezárja szemeit.

A kormányruddal keze közt levelette az álom.

Nem restség vagy gondatlanság, hanem természetfeletti hatalom győzte le.

A kormány lócáján halt meg. Most már Aenés maga kormányozza a hajót.

Egymásután hullottak el oldala mellől az atya, a kedves, a kormányos; Ankizes, Dido és Palinur, de ő a drága sirhalmokon keresztül, törhetlenül megy előre az új hon felé, mely Tiber partján mosolyog.

Acestes, az elválás perceiben, teletöltötte a bajvivók edényeit lángszinű borral, kik megerő-ödve mentek tovább a vezér után.

Bár későn, mi is rátértünk a reális nevelésre.

De négy szem közt a szellemet is kell ám egy kicsikét edzeni, mert önállás nélkül a legnagyobb athléta is csak eszköz a nyers erő kezében.

*Hiador.**

A nagy-bányai Torna és Koresolyázó egyesület e hó 25-én és 26-án kirándulást rendez az Izvorába és a Rózsályra. A kirándulás érdekességét növelni fogja az, hogy Ürmösi Sándor fényképész a kirándulók csoportfényképezését a Rózsály tetején fogja teljesíteni.

Bajai atletikai club. A bajai vívótársaság f. hó 5-én atletikai klubba alakult át. A klub tisztikara: elnök Drescher Ede; alelnök Svarcz László; választmányi tagok: dr. Klenantz György, Melles Károly (egyuttal pénztárnok), Barasits József, dr. Herman Adolf (egyuttal ügyész), Lövinger Gyula, dr. Bernhárt János (egyuttal orvos); póttagok: Kósa Károly, Somogyi Emil; titkár dr. Kobelrausch József; művezető Drescher Béla; számvizsgáló bizottság: dr. Bérczi Albert, Gróf Vilmos, Veisz Nándor. — A klub alapszabályai már a napokban fel fognak terjesztetni a belügyminiszteriumhoz.

CSÓNAKÁZÁS.

A titeli evezős verseny.

Junius hó 28-án tartatott meg Títele a Tiszai regatta-szövetségnek harmadik rendes versenye. A vidék közönsége szép számmal vett részt az érdekes látvány

*Ez álnév alatt irodalmunk egy veterán jelese: Jámbor Pál ír.

szemlélésében, mert bár a sportszerű evezősnek nagy hátrányára erős északnyugati szél fujta, váltakozó erővel, egész napon át a Títele felette széles Tiszának különben sima tükrét, mégis érdekes, a vidéken szokatlan képet nyújtott, a sürgő forgó regattások deli alakja által tarkává változtatott hajózási kikötőhely, mely különben csak egymással váltakozó utasok és szállított árukban leli összes változatosságát. — Szép volt nézni a nemes versenygést, mely a résztvevő temesvári, szegedi, n.-becskereki és titeli egyletek tagjai között a Tisza hátán folyt le, nehéz küzdelem után juttatván, oda egyiknek vagy másiknak a babért.

A szél, mely egész napon át meglehetősen erővel fútt, nemcsak a versenyző csónakok felállítását, haladását és a szabályszerű evezést akadályozta, hanem magának a nézők számára rendelt hajónak állandóbb elhelyezését is lehetlenné tette, amennyiben a Titeli oldalon kimacs-kázott hajó kormány felüli oldalát szüntelen a Tisza közepe felé hajtá.

A versenyt a Rudolfsnadi partról is nagy közönség nézte, kik ott Rudolfsnadi község 25 éves jubileumának megünneplésére jöttek össze.

A négy start ladik a titeli hid alatt volt kimacs-kázva még úgy, hogy az 1-ső szám a Bácsmezei oldalon kezdődött a 4-es szám pedig a Torontáli oldalra esett; — legrosszabb vize a 4-es számú startnak vala, mert ezt érték legjobban a tiszai és a partról vissza verődő hullámok, az 1-ső számú startnak pályája nemcsak teljesen egyenes és így legnagyobb chancei azon hajóknak voltak, melyek a helyrehúzásnál a 2-ös és 3-mas számot nyertek.

A verseny lefolyása a következő:

I. Szövetségi vándor díjra indult négy hajó.

Az ezüst serlegből álló vándordíjat védi a temesvári hajós egylet. Távolság vízmentében 2000 méter.

1-es start szegedi csónakázó egylet «Gizella»;

2-ös start Torontál koresolyázó- és hajós egylet «Névtelen»;

3-as start szegedi csónakázó egylet «Katicza»;

4-es start temesvári csónakázó egylet «Aladár»;

A felállításnál «Katiczának» malheurja van, legénysége nem képes hátrafelé a start ladikhoz felevezni, hosszas próbálgatás után, egy ladik megy segítségére, mely a starthoz felbuzza. — Az első indítás nem sikerül, mert «Katiczát» a vezényszóra nem bocsátják el, mire pedig szabaddá lesz, már késő, az induló hajók vissza hivatnak, újra helyre állanak, csak «Katicza» makacskodik míg ismételen segély ladik állítja helyére. — A második, sikerült indítás után a pálya feléig jó 38-assal «Névtelen» vezet; itt «Katicza» 40-essel előre tör és folytonos szép és egyenletes csapásokkal «Aladár» vize felé haladva 3-hosszal biztosan nyer, — «Aladár» és «Névtelen» gyorsított ütemben egyenlően halad és a célnál «Aladár» a hullámverés által akadályozva, fél-hosszal hátra marad. «Gizella» kezdettől fogva, mint utolsó és a célhoz is.

1-ső «Katicza.» — Legénysége Ujj József, Ujj Béla, Magyar Endre, Csonke Ferencz, vezérevezős. Kormányos: Straszik Andor. Idő: 6 p. 42 mperc.

II-ik «Névtelen.» Legénysége Knáb Ádám, Mestervits Pál, Zsiros Imre, Reitter Oszkár, vezérevezős. Kormányos: br. Feilitzsch Berthold. Idő: 6 perc 45 mő.

III-ik «Aladár.»

IV-ik «Gizella.»

Következett volna ezután a tiszai vándordíjra az első

mérkőzés, ez azonban elmaradt, mivel a nevező egyletek, köztük a budapesti Neptun, a titeli és a becskerekai hajós egyletek is, bánatot jelentettek.

Következett tehát a Kovács S. Aladár szövetségi titkár által felajánlott tiszteletdíjra páros evezős verseny (simple skull, skiff), a szövetséges egyletek hajói és tagjai számára. Távoltság vizmentében 1500 méter. Az elsőnek tiszteletdíjon kívül, ezüst érem.

Indultak: a temesvári csolnakázó egylet «Névtelen» hajója, Schoor Lajos evezőssel; a szegedi csolnakázóegylet «Fecske» nevű hajója, Löwinger Antal evezőssel és ugyanez egyletnek „Tiszavirág” nevű hajója, Madár Imre evezőssel, és a torontáli korcsolyázó- és hajósegylet „Névtelen” hajója, br. Feilitzsch Berthold evezőssel.

A start után Madár, a „Tiszavirág” evezőse azonnal feladja a versenyt, Löwinger pedig oly kedvezőtlen körülmények között indul, hogy csakhamar elmarad. Tulajdonképeni verseny br. Feilitzsch és Schoor Lajos között fejlődik ki. Kezdetben br. Feilitzsch vezet, Schoor azonban csakhamar előrenyomul, átveszi a vezetést és azt 1100 méterig meg is tartja. Ekkor azonban Feilitzsch szoritani kezdi, Schoort eléri s 1400 méterig együtt haladnak. Ekkor Schoor Feilitzschet kiszorítja a pályából. Feilitzsch azonban rögtön irányt változtat, hatalmas csapásokkal előrenyomul és 1 másodperccze elsőnek érkezik.

I-ső a torontáli korcsolyázó- és hajósegylet „Névtelenje”, evezős báró Feilitzsch Berthold. Idő: 5 percz 30 másodpercz.

II-ik a temesvári csolnakázó egylet «Névtelenje», evezős Schoor Lajos. Idő: 5 percz 31 másodpercz.

Következett a Rónay Jenő szövetségi elnök által felajánlott tiszteletdíjra kétevezős verseny (pair oar), a szövetséges egyletek hajói és tagjai számára. Palánkos hajók. Vizmentében 1500 méter. Az első hajó legénysége és a kormányosának a tiszteletdíjon kívül, ezüst érem.

Neveztek; a Torontáli korcsolyázó- és hajós egylet az „Irma” nevű hajót és a szegedi korcsolyázó a „Szidike” nevű hajót.

Ez a verseny a kezdettől fogva biztosnak látszott s tényleg küzdelem nélkül folyt le. Az „Irma” kezdettől fogva vezetett, mintegy 1½ hosszal és ezt az előnyt mindvégig meg is tartotta. Könnyen érkezve be elsőnek.

I-ső torontáli korcsolyázó és hajósegylet „Irma” nevű hajója. Legénysége: Zsiros Imre, Reitter Oszkár. Kormányos: Knáb Adam. Idő 6 percz 57 másodpercz.

II-ik a szegedi csolnakázó egylet „Szidike” nevű hajója. Legénysége: Magyar Endre, Gaal Endre. Kormányos: Ujj Béla. Idő 7 percz 9 mpercz.

Következett a dr. Nyilassy Pál szövetségi igazgató által felajánlott tiszteletdíjra kettős páros evezős verseny (double skull), a szövetséges egyletek hajói és tagjai számára. Palánkos hajók. Vizmentében 1500 m. Az első hajó kormányosának és legénységének tisztelet díjon kívül, ezüst érem.

Miután a temesvári csolnakázó egylet bánatot jelentett, egyedül a szegedi csolnakázó egylet állott ki „Nelli” nevű hajójával.

A versenybírótság által 6 percz lett kitűzve, mint a leghosszabb evezési időtartam.

Erre a derék szegedieknek szükségük nem volt, a mennyiben 5 percz 25 mpercz alatt húzták le az 1500 métert.

Evezősök voltak: Madár Imre, Haris György. Kormányos: Schmidt István. Idő: 5 percz 25 mpercz.

Végül következett a kezdők versenye szövetséges

egyletek négyevezős, palánkos, küivillás hajói számára. Vizmentében 1000 méter. Az első hajó legénysége és kormányosának ezüst érem.

Indultak: a titeli csolnakázó egylet részéről: Gászner Béla, Gászner János, Molnár Ferenc, Rusz Demeter. Kormányos: Mihailovits Kornél.

A torontáli korcsolyázó- és hajós egylet részéről: Benkovich Mihály, Hadfy Károly, Kajtar Jenő, dr. Magyar Károly. Kormányos: dr. Pap Géza.

A versenyben mindkét fél evezősei derék junioroknak mutatkoztak, kitűnt azonban mindjárt, hogy a titeliek jártasabbak evező forgatásban s hogy a verseny valószínűleg az ő javukra dől el. Ez be is következett. Elsőnek a titeli hajósegylet tagjai érkeztek, 4 percz 34 másodpercz alatt téve meg az utat, másodiknak pedig a torontáli korcsolyázó és hajósegylet tagjai, akik 4 percz 46 másodpercz alatt húzták le az 1000 métert.

A pompásan sikerült versenyeket, melyek feledhetlenek lesznek mindazok előtt, a kik jelen voltak, nagy társaslakoma, majd táncz követte, a szabad ég alatt természetesen.

A legvidámabb ábrázattal persze a szegedi és becskerekai regattisták járták a csárdást, lévén ők a nap hősei. Annál szomorubbak és zajtalanabbak voltak a temesváriak, a kiknek vérmes reményeit roppantul megtépte ez a nap.

A közönség csak a hajnali órákban oszlott szét, a vigalomnak azonban még akkor sem szakadt teljesen vége.

Az aradi regattisták versenye.

Arad, Julius 5.

Csunya, esős idő okvetlenkedett a regatta-verseny napján, de az ünnepély iránti érdeklődést ez sem volt képes csökkenteni. Hemzsegett a Maros partja a kíváncsi közönség nagy tömegétől.

Első száma volt a programnak két négyes csolnak versenye. Az egyik csolnak személyzete: Rucpic László kormányos, Dániel Dezső, Magyar Alajos, Apor Gyula és Salacz Dezső evezősök. A másik csolnakban ültek: Farkass Gyula dr. kormányos, Vincze Miklós, Scheffer Adolf, Jankó Imre és Vásárhelyi Géza evezősök.

Mindkét csolnak egyforma evezőcsapásokkal, egyforma nyilsebességgel haladt. Nem akart tágitani egyik sem. Csak a cél közelében, hol a harcznak el kellett dőlnie, változott meg a helyzet. A Rucpic által kormányzott ladik egyik főcsolnak hosszát nyert és azt meg is tartotta mindvégig. A harc el volt döntve.

A program második pontját képezte egy kettős csolnak versenye. A kettős csolnak személyzete állott: Rucpic László kormányosból, Dániel Dezső és Jankó Imre evezősökből. A négyes csolnakban ültek: Vincze Miklós kormányos, Farkass Gyula dr. Schaffer Adolf, Baross Zsigmond és Mészáros Tivadar evezősök. Győztes a kettős csolnak lett.

A további programot nem lehetett betartani, az idő előrehaladottsága miatt. Kiosztották a verseny érmeiket a győzteseknek, s azzal vonult a győzelmes és vesztetes sereg a ligetbe, hova a csolnakokat is kiszállították.

Itt történt meg a csolnak-keresztelési ünnepély. Keresztanyák voltak: Hoffbauer Sándorné (Fábián Lászlóné helyett), Vásárhelyi Béláné, Vincze Miklósé (Ottrubay Károlyné helyett), Andrányi Károlyné, Kadas Kálmáné (Tagányi Istvánné helyett).

A csolnakokat odahelyezték a terem elé, az illető

keresztanya odaállt a csolnak orrához, kezében gyöngyöző pezsgőpohárral, a koszorus leányok pedig gyűrűt képeztek az elkeresztelendő csolnak körül.

Ünnepélyes csend közepette szólaltak meg egyenkint a keresztanyak: „Mint ezen pohár, úgy törjenek meg bordáidon a hullámok. Neved: (itt jött a keresztanya neve). Vezesd a csapatot győzelemre!”

Ahogy a mottó ki lett mondva, a gyöngéd kacsók odacsapták a finom pezsgős poharat az elkeresztelt csolnak oldalához, s az ezer darabban hullott szerte széjjel.

A csolnakok a kereszttségben következő neveket nyerték: „Ella“, „Julia“, „Hajnalka“, „Adrienne“ és „Marietta.“

A „Stefánia-yacht-egylet“ július 6-án szép versenyt rendezett, az egyleti díjra. Nevezett 4 hajó: hr. Eszterházy Mihály „Alma“-ja, gr. Andrássy Géza „Álmod“-ja, gr. Nádasdy Ferencz „Miczi“-je s gróf Andrássy Sándor „Fereteg“-je. Győztes lett „Fereteg“ két reffhoszszal. E hó 7—9-én volt az érdekes lawntennis verseny.

Házi regatta versenyt rendeztek f. hó 12-én délután a temesvári csolnakázó-egylet tagjai. Két csolnakon indultak Román Szt. Mihályra. Az egyik: Hilt Lajos, ifj. Kráik László és Mayer Károly — a másik: Pálffy Tihamér, Müller Károly és Faragó Ödönjűtek. A verseny rendkívül érdekes volt és a 9-5 kilométernyi utat az első csolnak 40, a második 41 perc alatt tette meg. A csolnakázó-egylet számos tagja kísérté ki a versenyzőket Román-Szent-Mihályra, honnan késő este tértek vissza.

VELOCIPÉDEZÉS.

Kerékpározók ünnepe. Ausztria német kerékpározóinak szövetségi ünnepe vasárnap délelőtt folyt le Bécsben. Délelőtt Eidemann (Grác) megszerezte Schreiberen (Bécs) ellen a műversenyben a szövetség bajnoki címét. A délutáni kerékpárversenyénél Ehinger (Bécs) győzött Schneider (Grác) és Podmeschill (Brünn) ellen. Sung (Bécs) megnyerte magas kerékpáron a bajnoki díjat, míg a 10 kilométeres pályán a háromkerekű gépen Ehinger, Schneider és Podmeschill előtt érkezett és megnyerte Bécs város tiszteletdíját. Az alacsony gépeken Höfe/mayer (Bécs) lett első. Érdekes volt a tanulók tételny verseny, kik közül a 13 éves Naus (Bécs) lón győztes.

Sarcey a kerékpár ellensége. Francisque Sarcey, a párisi „Temps“ hírneves színházi kritikus a bicykli legdühösebb ellenségei közé tartozik és erről meglehetősen leplezetlenül nyilatkozott is. Ugyanis egy bicykli-ujság a napokban azt írta, hogy egy bicyklista a napokban elgázolt egy kutyát, mely meglehetősen sérüléseket szenvedett. Ehhez az újdonsághoz a lap szerkesztője azt a megjegyzést fűzte, hogy ez jó lecke lesz a kutyáknak, (ha ugyan olvassák a kutyák az említett sport lapot), melyek többé nem fognak átszaladni a bicykli előtt. Erre a közleményre reflektál Sarcey a legutóbbi „Chroniq“ eszéjében, melyben a többek között, ezt mondja: „Ha az ember ezt a hírt olvassa, azt kell hinnie, hogy a kutyának nem volt joga az uton keresztül futni!? Hogyan? Ez a szegény állat, a melynek őrizetére bízunk egy nyáját és amely kötelességének megfelelően, a juhokat a nyájban együtt tartja; de vajjon ez a szegény állat talán előre láthatta, hogy egy bicyklista mi djárt rárohan? Sőt ellenkezőleg a bicyklistának lett volna kötelessége a kutyát meglátni, tehát ő követett el hibát és nem a kutya, melynek szerencsétlenségét szívem mélyből sajnálom. Az említett sport-lap abbéli reményének ad kifejezést, hogy ez tanúságul szolgál a kutyának; az én véleményem szerint a bicyklistáknak kell levonni ebből a tanúságot. Nem akarom azt kívánni, hogy az illető bár a nyakát törte volna, mert nem kívánom senki halálát. De ha az illető kifiztámitotta volna a lábát vagy beütötte volna az orrát, hát nem slálnék benne semmi különös nagy szerencsétlenséget. Persze tarcey ezért a nem épen kiméletes kifakadásáért másnapra egy

csomó szemrehányó levelet várt, de ép ellenkezőleg, az összes hozzá érkező levelek a kutyának fogták pártját, s amint írja: „ha tettek valaminő szemrehányást, ez az volt, hogy nagyon is kiméletesen bánt ezzel a barommal, — s a barom alatt természetesen a bicyklistát értették.“

USZÁS.

Női úszó verseny.

A „Nemzeti uszodában“ f. é. július 27-én, hétfőn (d. e. 1/2 10—12) női úszó verseny fog rendeztetni. A nyílt versenyekben minden amateur jelleggel bíró nő részt vehet. Tét 50 kr. Nevezéseket a bizottság a verseny napján reggeli 1/2 10-ig elfogad.

Entrée idegen férfiaknak 40 kr., nőknek 20 kr. Uszodatagoknak: férfiaknak 20 kr., nőknek 10 kr.

Verseny sorozat:

(Minden verseny hossza az uszoda hossza, lefelé.)

1. Kezdők versenye két tiszteletdíjjal
2. Haladottak gyors uszása „ „
3. Handicap verseny „ „
4. Háton uszás „ „
5. Víztaaposás „ „
6. Ugrás verseny „ „
7. Műugrások „ „
8. Vigaszverseny „ „

Mutatványok:

9. Mentés.
10. Társas játékok és viadalok a lebegő fán.
11. Vizi játékok.
12. Vizi ütközet.

Verseny intéző és yury elnök: Porzolt Gyula, a „Magyar testgyakorlók körének“ elnöke. Indító és handicaper Petzke Lajos uszómester.

TORNA.

A magyar tanulók orsz. tornaversenyének résztvevői.

(Második közlemény.)

Lévai állami tanítóképző. Tornatanár: Kreich Jenő. Kisérő tanár nem volt. Növendékek száma: 16. Versenyekre jelentkezve: 150 méteres gátverseny; 200 méteres síkverseny; magas ugrás és vasbotokkal összetett tagszabadyakorlatok. Ezekből csak a 200 méteres versenyre került az intézet, melyben Zsakovics Lajos IV-ed éves növendék, mint 2-ik csoportgyőztes ezüst érmet nyert.

S.-A.-Ujhelyi róm. kath. gymnasium. Tanár: Vandruska Antal. Növendékek száma 15. Résztvettek a gátversenyben 150 met. Nem nyertek semmit.

Magyar királyi állami kereskedelmi középiskola. (Fogarás.) Tornatanár: Lőrinczy Dezső. 16 növendék vett részt az ünnepélyen. A programm I. IV. V. IX. b) c) pontjaiban vettek részt. A 150 méteres gátversenyen egy növendék csoport győztes lett, de miután 3 óraker a versenytért — a tanulók sürgetésére — elhagytuk, nem tudom, hogy díjat adtak-e a számára? Mielőtt a többi növendékek a többi versenyben résztvettek volna, lefuttak s így nem versenyezhettek.

„Soproni ág. ev. lyceum.“ Torna tanár: Fejér Lajos. Kisérő tanár: Kapi Gyula. Növendékek száma: 20. A programm melyik pontjában vettek részt? A szabadyakorlatokon kívül,

ugyszólván mindentől elestünk némely iskola vendégszeretetlen praeponderantiája miatt. — Csak a futók közé sikerült egy tanulónknak magát befurni, a ki nyert is ezüst érmet (J usz Lajos VIII. oszt. t. sikverseny). Azt hiszem, ez a tenor nem lesz idegen tek. szerk. ur előtt, tehát megbocsáthatja.

Jászberényi közs. kath. főgymnasium. Tornatanár: Baranyi Balázs. Résztvevő tanulók száma 17. ... Versenyeztek az akadályversenyen 2 V. oszt., 2 VI. oszt. a gyors futásra és magas ugrásra 1 VII. oszt. *Az első* díjat nyert V. oszt. tanuló neve: *Mocsdár Andor*. A többi versenyző állitilag mind másodíknak érkezett be.

Lippai állami kereskedelmi iskola. Tornatanár neve: Schäfer György. A kísérő tanár neve: Szukk Antal. A növendékek száma 32. Felvonulásban, szabadgyakorlatokban, versenyfutás és ugrásban vettünk részt. Paska Emil keresk. isk. növendék gátfutásban, mint első csapat győztes az ezüstérmet kapta.

Zilahi tanítóképző, Tornatanár Uy Bálint, kísérő tanár Faluvégi Albert igazgató. Növendékek száma 22. Résztvettek a felvonulás, szab. gyakorlatokban és egy futásban.

LÖVÉSZET.

Budapesti polgári lövészegyesület.

A budapesti polgári lövőházban 1891. július 12-én tartott rendes díjlövészetben a következő czéllövők nyertek:

A 225—300 méter távolságu honvéd czéltáblán 20 lövés közül legtöbbször talált: Benkő Ferencz, Némay Antal, Litschauer József, Binder Pál, Déván Károly.

A 225—300 méter távolságu honvéd czéltáblán középlövésre: Reich Zoltán, Welsch Emil, Wolf. D. György, Benkő Ferencz, Litschauer József.

A pisztoly czéltáblán 20 lövés közül legtöbbször talált: Rosconi Károly, Dr. Axamethy Lajos, Gabrinyi Samu.

A pisztoly czéltáblán középlövésre: Teszler Sándor, Rosconi Károly, Gabrinyi Samu.

A kezdők czéltábláján legtöbbet talált 225 méter távolság: Litschauer Rezső, Lax Adolf, Bulisz Ferencz

A kezdők czéltábláján mély lövésekre: Lax Adolf, Bulisz Ferencz, Litschauer Rezső.

A pisztoly kezdők czéltábláján 20 lövés közül legtöbbször talált: Teszler Sándor, Mihályi Ferencz, Wolf D. György.

A „Hölgyek és kezdők“ Flobert czéltábláján: Jaritz Andrásné urnő, Reich Zoltánné urnő, Liptay Hilda kisasszony.

Összes lövések száma 2253,

Érczhegyi Ferencz
főlövészmeister.

A késmárki „király“ és „marsalljai.“ A késmárki polgári lövész-egylet, melynek nagy pietással őrzött, sok foltu zászlaja az 1510. évszámot mutatja, f. hó 11-én és 12-én tartotta meg a minden harmadik évben megtartatni szokott király-lövészetét, melyben a király-díjat egy Bittner Jácint emlékére ennek fia, Dr. Kéry Imre által alapított 85 frt értékű „Bittner Jácint király-díj“ „arany zsebóra tokban“ képezte. Király lón ... írja tudósítónk — Szopkó G. Sándor főlövészmeister, ki e czímet most már negyedszer látta ki magának; a következő két legjobb lövés által „marsallokka“ lettek: Major Ede kir. adóhivatali pénztáros és Schwartner Robert városi tanácsnok; díjaik egy-egy ezüst serleg. A király-lövészetben a szomszédos löcsei, iglói s bélai lövészegyletek több tagján kívül, résztvett: Dr. Kéry róvárosi orvos, az alapító Dr. Kéry Imre fia és a megőrkített

egyleti jegyző Bittner Jácint unokája is, kinek egyik mély lövése szintén díjat nyert.

IRODALOM.

Magyar gyermekjáték-gyűjtemény.

Szerk. *dr. Kiss Áron*. Budapest. 1891. N. 8r. 518 l. Hornyánszky Viktor kiadása. Ára 3 frt.

E könyv igazi esemény a fiatal magyar irodalom terén. A tartalom főképp azon gyűjtésekből került össze, melyeket a népisk. tanítók évek során át a gyermekjátékok terén folytattak s melyeket a szerkesztő a Szarvas Gábor Nyelvőrje s a Kisfaludy-társaság és mások népköltési gyűjteményei révén, az eddigi gyűjtésekkel kiegészített. Érdekes magángyűjtemények is engedtek át a könyv számára, így Bartalus Istváné, melyben Arany Jánostól gyűjtött darabok is voltak, Aigner Lajosé az Ipolyi Arnold gyűjtéseivel. P. Thewrewk Emilé, Sztankó Béláé stb. Ugy, hogy igazán el lehet mondani, hogy e terjedelmes gyűjtemény záróköve mindannak, a mi eddig történt a gyermekjáték-gyűjtés körül s alapja leend minden későbbi gyűjtésnek.

E gyűjteményben az eddig összekerült darabok nemcsak egy példányban, de számos változatban közöltek úgy, hogy ezek a tudományos vizsgálatoknak is bő anyagot nyújtanak.

A nyelvészt segítik hangtani kutatásaiban, az irodalomtörténétirónak régi nyelvelméket adnak, a néprajz tanulmányozójának a nép lélektanához szolgáltatnak becses adalékokat, a zenésznek a gyermekdalok dallamait nyújtják. De különös haszonnal jár e könyv tanulmányozása a pädagogusra nézve. Most, mikor a kisedővársra eddig nem sejtett fejlődés vár s a népiskolában, sőt a magasabb iskolákban is a testi nevelés kiváló fontosságot nyert, nem közönséges haszon háramlik iskolaügyünkre a játékok összegyűjtéséből, melyek a pädagogusoktól feldolgoztatva, a testi nevelés előmozdítása mellett, hivatva vannak megőrzeni annak nemzeti, magyar jellegét még pedig nemcsak a játékok, de a játékmondókák s játékdallamok tekintetében is. E gyűjtemény felhasználása által meg fog szünni a német játékok beteges inváziója, s vége lesz annak a rontó hatásnak, melyet a kisedővők idegen játéka a nemzeti jellemre, nyelvérzékre, s kivált a magyar zenei érzékre gyakoroltak.

Igazán érdekes munkát végeztek a tanítók a gyűjtés s a szerkesztő az összeállítás körül! Becses szómutató s jegyzetek is vannak a vaskos kötethez fű gesztve, melyek csak emelik a műnek érdemeit a tudományos használhatóság terén.

Ily könyv kiadására eddig magyar kiadó nem vállalkozott, ma sem sok van, a ki vállalkozni merne. Hornyánszky Viktor könyvkiadó elismerést érdemel a szolgálatért, melyet e mű kiadása által a magyar folklore-nak teljesített. A jövedelem felét a szerkesztő és kiadó a „Magyar-Tanítók Árvaházi-Egyesülete“ javára engedték át. Mind megannyi indító ok, hogy e könyv mainél szélesebb körben terjesztessék s kivált olvasó egyesületek, kaszinók, felsőbb s alsóbb iskolai könyvtárak megszerezzék. A műnek, mely már így is elég olcsó, olcsóbb, mint a hogy az Akadémia könyveit adni szokta, a kiadók gondoskodtak egy kivonatos kiadásáról is, gyermekek számára, melynek ára 1 frt 50 kr. lesz.

Még egyszer üdvözljük e művet s örömmel látjuk, hogy benne oly gyűjteménnyel gyarapodott irodalmunk, a milyen az idegen irodalmakban is ritkán leli párját.

LÓSPORT.

Lovasok és kerékpárosok versenye. Berlinben érdekes verseny folyt le a napokban lovasok és kerékpárosok között. Két lovas és három gyalogos tiszt, az utóbbiak kerékpáron, tették meg különböző helységekből Berlinig az utat. Mind a két lovas a kerékpárosok előtt érkezett be; az utóbbiak a lovasok után 7 perczzel értek Berlinbe. Megjegyzendő, hogy a lovasok mindössze csak 15 perczig mentek lépésben, amit azonban nagyobb utnál, mint az ez alkalommal befutott 50 kilométernyi ut, nem igen lehet praktizálni.

Porzsolt Ernő

műépítész és építőmester

építési irodája

Budapest, VIII. Rök Szilárd u. 4.

elvállal mindennemű építkezéseket, tervek készítését és kivitelét; palotákat, bérházakat, nyaralókat, tornacsarnokokat, csónakdákat, versenypályákat stb.

Fischer Győző

városligeti

testegyenésítő és vizgyógyintézete

(ezelőtt Dr. Fischhof vizgyógyintézete)

Budapest, Városliget, Hermina-út 1525.

I. Testegyenésítés Hessing módszere szerint történik.

Az intézet kitüntetését nyert az 1889 évi országos kisednevelési kiállítás alkalmával a „Hessing” gyógy mód honosításáért

II. Vizgyógy mód, dr. Fischhof rendszere szerint alkalmaztatik.

Felvételnek bennlakó és bejáró betegek.

Tramway, Omnibusz, Telefon

Programm bérmentve. Jutányos árak!!!

KARLSBADI

czipő-külön-
legességek.

Kajári
Dezső

Budapest, Dorottya-utoza 8. szám a.

Ájánlja legdusabb választékban

férfi-, női- és gyermek-czipő-árut

séta- és promenade-czipőket

a legolcsóbb árak mellett. — Különös figyelemmel

regatta-, velocipédész-, turista- és hegymászó
tornaczipőket, vadász csizámkat

mindennemű bőr- és vászonból urak, hölgyek és gyermekek részére
ugymint Legujabó openkát vagy boeskorokat,

világos bőr- és gummitalpu czipőket
nagy választékban raktáron tart.

Videki megrendelések mérték vagy minta-czipő szrinte leggyorsabban szállítottatnak.

Eisenschiml és
Wachtl,

Budapest, Erzsébet-tér 9.

GYÁR:

Bécs, VII. Kaiserstr. 62.

Alapított 1856-ban.

Többszörösen kitüntetve.

Fényképészeti
készülékek.

Teljes felszerelés amateur photographek számára.

A fertői vitorlázó társaságnak feloszlása következtében azonnal és a legolcsóbb áron eladó többrendbeli küllőre és illetve cenreboarddal épült

vitorlás csónak és yacht.

Fel világosításokkal szolgál

KISS ÖDÖN

ügyvéd

→ SOPRONBAN. ←

Specialista vadász- és turista-felszerelésekre

F. TURCZYNSKI

Wien, I Wollzeile 17.

Speci lis raktárt tart *teljesturista-vadász- és sport ruhá- zatzból urok és hölgyek* számára. Lodenruhák. Vízhatlan eső köpenyek teveszorból és lódenből, valamint have- lok köpenyek. Eredeti goi- sern hegyiczi- pők. Szarvas- bőr és zerge-

bőr nadrágok. Szőrme-kalapok. Turista-tarisznyák és zsákok. Angol flanell- és selyem- ingek. Hegyes jégmászó csákányok aczélból. Látszó üvegek Bajor hőczipők. Lámpások. Hegymászó-botok stb.

Ajánlják az üzletet: Az alsó Ausztriai vadászati véd- egylet, az osztrák turista-club, a német és osztrák Al- pes-egylet „Ausztria” osztálya, az osztrák Alpes-club és számos más egyesület.

Mintaszerű turista-fölszerelések.

KERTÉSZ TÓDOR BUDAPEST, Dorottya-utca 1. szám
szíves figyelembe megrendelés végett ajánlja a legújabb- legújabb Kertész-
golyókat 9 9 1/2 10 10 1/2 11 11 1/2 12 12 1/2 13 13 1/2 cm. átmérőjű
Egy készlet tartós kemény gyertyánból készült kuglizó-babok 2,50.
Kuglizó társulatoknak alkalmas nyeremény-díjak. **Őrös** női kuglizó egész szék udvaron
is felülthető egy készlet babok, golyó és színhórral 5,25—6,25.
Kerti Flóbert-puska 8—25 frtg. Vasczákálba kiugró bohóccsal 2—8 frtg.
Arison zenélő szekrény 6 zenedarabbal 30 frt. Angol Croquet-játék 10—30 frtg.
Lawn-Tennis 28—60 frtg. Színes papír-lampionok 16 krtől
80 krig. **Kerti gyertyatartó** üveggel 1,—, 2,30. Kéai palack-
dugaszoló 1,40. Omulókód dugaszoló 70 kr. Szódtavizk ké-
sát 6 7—16 frtg. Kerti hinta-ágy 4 50—6,50. Erős gyermek
kocsi 7—16 frtg. Tornakészlet 8,50—15 frtg. Kertizék
lapozza összehető 2,20—3,—. Ujságkeretek 80—1,30-ig.

Herbster Károly mechanikus

ajánlja, mint a világhírű Hillman Herbert Coventry angol cég képviselője:

„Premien Safety“-jét

golyókkal ellátott kormányzóval. A kerekekre alkalmazott kaucuk belüli üres, minélfogva kellemes rajt jární rossz utcázakon és homokos talajon

Kapható a legnagyobb varrógép- és velocipéd-raktárban:

Budapest, Károly-körut 3.

Pályázat

tornatanitói állásra.

A pozsonyi ág. h. ev. lyceumban a **tornatanitói állomás** a jövő tanév kezdetével betöltendő. Az adandó heti órák 16, a díjazás évi 600 forint.

Pályázhatnak protestans vallásu, oklevéllel bíró egyének. A kellően felszerelt folyamodványok f. é. augusztus hó 15-ig a lyceumi igazgatóságához beküldendő.

Pozsonyban. 1891. Julius hó.

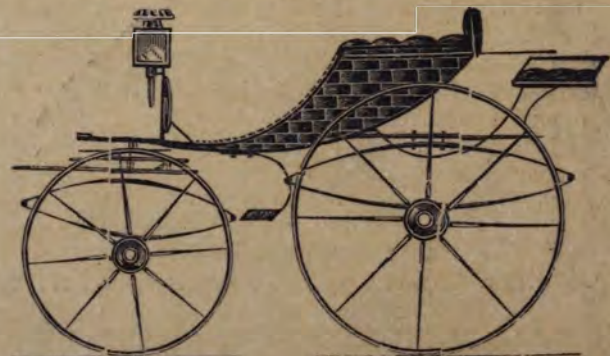
dr. Samarjay Károly,

egyh. és isk. felügyelő.

Zsigmondi Károly koesigyára

Imre-utca 7.

Kivánatra árjegyzéket ingyen küld.

A „HERKULES“ mulattató melléklete.

PIHENŐ

A „HERKULES“ előfizetési ára a „PIHENŐ“ mulattató melléklettel együtt negyedévre 1 frt, félévre 2 frt, egész évre 4 frt. A „Pihenő“ ro külön előfizetni nem lehet. Előfizetések és hirdetések a „Herkules“ kiadó hivatalába (Budapest VIII., Rök Szilárd-utca 4.) küldendők.

A kánikula martirjai.

(Egy önkértes naplójából.)

Mohai fröccs mellett valamelyik árnyas korcsma oleanderrel környezett udvarán vajmi bölcsen lehet a nyári meleget szidni, s a jelzők millióval elárasztani; de vajjon jut-e eszébe az árnyékban békétlenkedőknek, hogy nálunk keservesebb áldozata is lehet az — áldott napsugaraknak?

Künn dobpergés, lábaknak egyhangu dobogása, majd fület-repesztő réz-instrumentumok „egyvelege“ hallik. Jönnek a katonák — a szegény katonák. Jaj be porosak, teremő Isten! Ahun ni, az a frájvilligos majd összerogy a borjuja alatt, pedig egy rozsdás patkószeget teszek egy pengő forint ellenében, hogy üres a borjuja. Az őrmester, a „zupás“, kinek kétágu bajusza, e rettenthetlenségi, jelvény a rárakódott portól szárnyaszegetten hull alá, szilaj pillantásokat vet a korcsmaczégérrre, s édes elégtételül jót lök az egyik közlegényen a puskatussal, hadd mozogjon! Csak a dobos bírja, a kutyabőrön tánczol a két pácza s a zeneértő cigány lelke ittasul a melódiától, közbe-közbe felkapja a könyökét s jót törül saját barna ábrázatán, melyet a szép fehér por ajánlatos színüvé kezdett varázsolni.

És a hadnagyocskák? . . . Tessék csak odanézni, bezzeg nem feszitenek most, a hóditó uniformist felismerhetlenné tette a hosszú mars, szemüket ajánlatosabb mértékletesen beárnyalni szemöldökkel, sőt egyetlen büszkeségük a kard sem csöröghet, mivelhogy — nem éri a földet.

Nem is utolsó vágy az, melyet infanteriszt Stefán Bagoly szólóban hangoztatott, mikor az utolsó „pihenő“-t ott hagyták; cserélne szívesen a generalis második lovával, mert arra még a privatdinernek sem szabad ráülni.

Hátul jön a vörös-keresztos kocsi. Két-három poros baka-láb lóg ki a muszkavászson-ellenző alól, s ha a szél félrelebbenti e durva függönyt, az agyoncsigázott arczokat is láthatni. Ki tudja milyen hősiességű küzdelmet állottak ki

ezek a szegény legények az erőtlen testtel, míg az utszélen összerogytak, s úgy kellett a kocsiba felpakkolni őket.

En ismerem a küzdelmeket. Jó barátom volt a katona-bakkancs. Csúf ja

szij oly szívósan tudja kétfelé való kebelét egybefűzni, hogy a benszorult láb teljesen biztonságban lehet. Erre a szegény bakkancsra haragusznak leginkább. Pedig oka-e ő annak, ha aunyi

HAYNALD LAJOS.

külseje ennek a jószágnak, de arany a belseje, Negyvennyolcz csillogó fejű szeg agyarkodik a talpán, sarkát izmos, kovácsolt patkó öleli szerelmesen magához, bőre erős, mint a Didó rögtönzött mérték“ — e s az nion rászólt halha

idomtalan lábra „rá-forsrifoltják“, s ha a hirhedt bocskor-viselet még mindig késik az éji homályban.

Mikor az első nagy-gyakorlatra vittek Pilis-Csaba sziklái közé, felállítottak

hogy testi mivoltomnak a fele szemmé, a másik része füllé változzék, hogy a határon átszálló cserebogarakat is állítsam meg, hogy ellenséges kém ne jusson át bennök a táborba. A nap volt egyedüli látogatóm ez istenverte állomáson, ő pedig annyi hévvel ölelt át, hogy minden további megfontolás nélkül odébb állottam egy fa árnyába keresve őrszemi állást. Ha meglátnak azt felelem: „Ott nem láttam a naptól“. A nap ide is elkísért. Kezdtél rajtam fölszemes lenni minden, a mi a császári volt (vala pedig a bőrömet kivéve minden császári rajtam. Az volt igazság szerint a bőröm is, még négy hónapig.) A búbajos vidék szépségeit oly szemmel néztem, mint a kijólkott állapotban a tál turós-csuszára is vállat vonogat. Egy-két önmagáról megfeledkezett szunyog neki röppest az orromnak, majd ismerkedési-nappalt tartott arczomnak minden érzékeny részével, s mikor végül letettem a puskát a vállamról s mindkét kezemmel hajtó-vadászatot tartottam rájuk — bakot lőttem, csak a homlokon vert vörös folt hirdette veszteségemet.

Előbb csak a homlokom verejtékezett, majd sarjadó ifju bajuszom vett gőzfürdőt, s a kígyó módra testem körül fonódó köpenyeg nyomán iszonyu hőség fejlődött, mely ingen, bluzon át kérezkedett. Oh, ha csak egy perczig lehetne leheveredni!

Jött a szakaszvezető. Reám bizott hármat kollégáim közül: Menjünk a sziklacsucsra és kémleljük az ellenség előőrsét, ha látunk egyet, nem szabad agyonlőni. Minden félórán jöjjön egy le a tetőről hirt adni.

Jaj! Láttatok-e már a városligetből ötödször visszatérő hatkrajczáros társaságba fogott lovat, a kiben már nincs több a tiszta, nemes jóakarathat: hogy végig döcög a kerepesi-uton. Ilyen volt az én hármas fogatom is. Ha legalább sóska pött volna az ut mentén, vagy forrás fakad mózesi vessző nélkül. Sehol semmi, csak a három felfelé kuszó baka.

Sok istentelen káromkodást hallottam, sőt ilyenben vettem is részt világos pillanatokban, de annyit, mint akkor soha. Nem hiszem, hogy a négyezer aprószenetet kivéve csak egyet is illetlenül hagytak volna az istentelenek. Jutott az áldásból mellékesen a kapitány urtól fel mindenik urnak. De mi haszna. A sziklára fel kellett menni, s a ki minket e terhes utra is elkísért — a nap volt. — Szerettem a napot, ha biborszínűre festi az eget — este, azt is szerettem, ha első sugarai lopózkodnak át a hóféhér felhőkön, de gyűlölöm. mikor a hátamat tekintint harmatos virágnak, üdülő mezőnek, s változtatja iszappá.

Ellenséges őrszemet, magától értetődik, nem láttunk (nem is azért küldött fel az őrmester ur, hanem a minap öt pengőt kért kölcsön és nem adtam, ezért csak megérdemeltem a fontos szolgálatot). — Mire visszakürtöltek a

táborba, olyan volt az én őrszem-kompániám, mint a túlérrett paradicsom.

Hozhatták a tábori-konyha friss ebédjét, oda se neki. — A bádög-edények egyre-másra ürültek ki a kútnál. Öt hold száraz krumpli-földet két hétre jól lehetne laktatni azzal a vízzel, a mit mi elfogyasztottunk. (Itt persze csinján kell hinni a számoknak, mivelhogy a bakamathezis valamivel fokozottabb, mint a czibileké.)

*

Otthon dicsekedett káplár Cserebogar Misu, hogy ők milyen pompásan huszonegyeztek azalatt négyen. Leheveredtek a tábor éjszakai részében egy pompás tisztásra és ütötték déli trombitaszóig. Négy krajczár hiján csaknem egy hatost nyert. (Vala pedig az összes pénzállomány negyüknél hét krajczár.)

Milyen nagyszerűt fogok én aludni — gondoltam magamban, mikor a „czakumpakk“ összes részleteitől szabadulva egyszer-kétszer kifeszítettem a lábamat s egyik kenyeres pajtásonnal hármat a hátamra üttetem (ezt ajánlom mindekinek, a ki hasonló helyzetben magához akar térni). Ily módon állottunk parancsra. Sejtelen sem volt, hogy az őrmesteri boszu meddig terjedhet.

Felolvassák a szolgálatot. A kit tábori őrállásra küldenek: én vagyok.

Ime most megvallom, szerettem volna sirni, de valósággal sirni mérgemben. — Hiába, a könyvezést külön kell tanulni, s nem mindenkinek juttatott az Isten fogékonyságot e studiumra.

Az őrmester tréfásan a vállamra veregetett, mikor legényeimmel indulásra készen állottam. „Ügyes legény!“ Azt hittem: csufolódik, mert úgy állhattam ott a sorban, mint a paszuly-inda, mely erőnek-erejével egyenes akar maradni.

Csak mikor éjjel az ör-sátor előtt a hosszu padra feküdtem, s felpillantottam az égre s megláttam ott a csillagokat, a kik soha . . . sohasem alusznak, a melyek álmatlanul töltik az éjszakát, hogy a mi álmaink fölött virraszthassanak; s midőn gyászos sorsomban osztozó pajtásaimra néztem, a kik velem együtt mászták meg a pilis-csabai sziklát, a czélből, hogy az ellenségnek se hírét se hamvát ne láthassák: szivemre tettem a kezemet, hallgattam. És boszu nem hevité keblemet még az őrmester ellen sem. Kibékültem a sorssal, mert vigasztalt a gondolat, hogy holnap nem kell gyakorlatra kirukkolni.

Édesen szenderegtem, mint a katonák általában szoktak, szivemet nem terhelte aggodalom, s másnap nem kelle lábamat előkészíteni a szikla-törő utra. Nem tudom meddig tarthatott ez önkívületi boldog állapot; arra ébredtem fel, hogy két hatalmas könyecsepp hullott a homlokomra, mivel hogy a csákóm egy pár jobbra-balra való fordulat után szerencsésen lehullott a fejemről. A két csepp után sivitott valaki a fülembe s nyomban reá eső zuhany-féle adta víz-

szá eszméletemet. — Daczára a pokoli sötétségnek, annyit ki tudtam eszelni, hogy esik az eső.

Áldott nyári zivatar volt ez. Villámlás, mennydörgés nélküli szélrohamos fergeteg, melyet öreg cseppek kezdenek meg, s mire közepéig ér, csak úgy omlik az ég millió akós hordójából.

Szerföltt kedves állapot az ilyen. Ha csinos jó épült kőház első emeletén, dupla ablak mellett alszik az ember, mily kimondhatatlan boldogság ilyenkor sem hallani semit az éji zivatarból, s csak reggel venni róla tudomást a felkelő nap sugaraitól, melyek duskálnak az ittasult természet gazdagságában, s nem gyözik szárítani a fák lucskos leveleit, a házak cserépfedőit, s faluhelyt a ruczák tavának gyors áradását. — Valóságos ruczatóvá változott előbb a hátam, azután a borjum, s utoljára a bakkancsom is. Nőhettem tetszésemre, mert a hol meghuzhattam volna magamat, nem akadt olyan ember-alkotta hely. — A hányat léptem (mert elvégre is ilyen körülmények között legjobb sétálni), annyiszor adott hangos életjelt magáról vízáradásban lévő czipellőm, s engem ez a szokatlan hang kezdett módfellett mulattatni. Soha sem csikorgott a czipőm (pedig lett volna jögezime hozzá, mivel ritkán volt idejére kifizetve) s ime most a gyászos éjszakán oly hangzatos, mint egy Holzmann-féle rezonator. Mellékesen megjegyzem, hogy a köpönyeg is lényeges változáson ment át, sőt a „koldustarisznya“ is (müneve: prófunt-zacsckó) megtelt prófunt helyet hamisítatlan esővízzel.

Valószínűleg más is tette hasonló esetben azt a nem mindennapi tapasztalatot, hogy valami hősiés érzület szállja meg ilyenkor az ember kebelét. Vannak kik tüntetően szennek farkasszemet az ég foszladozó szennyes felhőivel; mások egykedvűen támaszkodnak a fa sudarához, némelyek füttyörésznek, sőt hallottam énekelőket is; én gyakoroltam magam a táv-ugrásban. A hirtelen keletkező bokáig érő tócsákat a vaksötétben találomra ugráltam át, még pedig olyan szerencsésen, hogy rendszeren a tócsa kellős közepére kerültem. Ilyenkor hatalmas adag locscsant az arczomba, s bizony a számba is jutott. Aztán elgondoltam magamban: teremő Isten, milyen boldog vagyok én! Ha most esetleg egy női társasággal tettem volna czivil minőségben hosszabb kirándulást, s utólért volna ez a fergeteg, ugyancsak kellene a paraplékat tartani, a pocsolyákat száraz lábbal melegezni, az elemőzsiás kosarakat vállra vetve czipelni, s azon felül meg — viccelni a kisasszonyoknak, hogy „jó hangulat“ban maradjanak. Aztán elgondoltam azt is, hogy az én őrmesterem, kinek a sátra tisztességes kicsiny, a ki kényelmesen nekivetkőzött az éjszakai nyugodalomnak, most valószínűleg nyakig

uszik. Kezdettem magamat jól érezni. Reggelre kisüt a nap, az én vitéz baj társaimat négy órára feltrombitálják. — Hirtelen parancsban kiadják, hogy bakancs helyett „csizmát“ kell huzni, — tetszik tudni mi az a katonacsizma? (Az enyém lehetett egyenként a rendes felszere'ésekkel egyentemben, kivéve a lábaimat belőle, három kiló.) Ez a gyalogságnak kiosztott miniatür-Krupp ágyu. Azután mennek az iszapos, sáros, meredek, csuszamlós hegyi utakon; az eső után elmérgesült nap villogó boszúgarait löveli szerteszét, s megizzasztja, elfárasztja úgy az én őrmesteremet, hogy ezért a bűnhődésért még az apagyilkosságot is meg tudnám neki — kötélhalálra kegyelmezni.

Csak gonoszak, önzők, haszonlesők vagyunk mi emberek. Nemcsak a cziivil, fájdalom, a katona is az; sok jó kívánságot elmondunk egymásnak, névnapokon, születési előestéken, bucsulakomákon egy-egy pohár borért, hanem a hol tehetjük, kamatostul visszafizetünk minden méltatlanságot. Nem szépitem a dolgot. Mikor az általam megjósolt reggel csakugyan beköszöntött, s a nap éppen úgy kezdett sütni, mint én óhajtottam, s a táborban kiadták a csizma-ordrét, s az én őrmesterem czammogva elment előttem a csapatjával: igen-igen édesen — kacagtam.

Gádri Mózes.

Haynald Lajos. †

A magyar nemzet még közvetlen hatása alatt áll a nagy veszteségnek, mely Haynald Lajos, a kalocsai biboros halálával érte. Mert a veszteség nemcsak a katolikus egyházé, de az egész nemzeté is, mely egyik leghivebb fiát veszítette el Haynaldban.

Nem célnünk e helyen feleleveníteni a halhatatlan érdemeket, melyeket az elhunyt főpap a közélet minden terén szerzett. Megtettük azt, midőn a súlyos veszteség ért, itt e helyen bemutatjuk arczképét a megdicsőültnek, hogy ismerje meg mindenki, a ki nem ismerte. Legyen áldott emlékezte!

Öreg ember.

Öreg ember, öreg ember
Régi kalendáriom:
Rosz időket jósol egyre
Verőfényes szép napon.

Szellő ha fú, langy eső jár,
Néki mir az fergete;
Hogyha bé nem fűtnek otthon
Tavasz-napon didereg.

A virág se vilámitja,
Hogyha látja, szomorn:
Eszébe jut, eszébe jut
A halottas koszoru.

Vidám ifjut hogyha meglát,
Sirva mondja: A fiam! . . .
Ha leánykát: A leányom! . . .
. . . Öreg ember maga van.

Gcnda Dezső,

A templebeli királyfi.

Adatok a nagy fran zia forradalomhoz.

A nagy forradalom százados évfordulója felelevenítette mind ama nagy és kis embereknek, nagy és kis vértanuknak emlékét, kik elősegítették a nagy forradalmat, vagy a szabadság eszméjének utjába álltak, hogy életükkel lakoljanak gyászos vakmerőségükért. Megsírattuk XVI. Lajost és hóhérait. Mind egyaránt bűnösök és ártatlanok voltak; mind egyaránt nem érdemlik meg könyeinket s mégis mind ártatlan, mind bűnös volt. A király, a ki oly jó és oly gyenge volt, a ki oly sok jót akart s oly sok rosszat tett; hóhérai, a kik oly embertelenek voltak, de az emberi jogokért harczoltak és haltak meg. Mind megsírattuk őket. Csak éppen egyet nem. Azt az egyet nem, a ki egyedül volt ártatlan, a ki legtöbbet szenvedett és legtöbbet vesztett: a gyermek XVII. Lajost, a koronaörököt.

Az e század elejéig divott lelkiismeretlen történetírás Lajos trónörököt egyszerűen agyonkinoztattak embertelen felügyelője és gyámajja, Simon czipész által. Az újabb történeti kutatások azonban kiderítették, hogy a szerencsétlen királyfi nem halt meg börtönében, hanem onnét kiszabadult. Mindent, a mit róla eddig felderítettek, elmondok.

Már I. Napoleon uralkodása, de még inkább XVIII. Lajos alatt több kalandor jelentkezett, azzal az állítással, hogy hogy ők volnának XVI. Lajos fia. Egynek kivételével valamennyiüket törvény elé állították. Gázságuk kiszült s több évi nehéz fogsággal büntették őket. Azt az egyet pedig, bár maga követelte többször, hogy állítsák bírái elé, a kik megvizsgálnák jogait, soha sem engedték törvény elé. S ha tulhan-gosan követelte ezt, egyszerűen kiűzték Franciaországból. Ez embernek neve Naundorff Vilmos, foglalkozására órás volt. Élettörténete felét emlékirataiból veszem át, melyek 1832-ben Londonban megjelentek; másik felét pedig hivatalos iratokból és oly emberek emlékirataiból, kiknek inkább érdekükben volt eltagadni őt, mint elismerni, hogy XVI. Lajos fia.

Naundorff dauphin korának leírását a híres versaillesi uttal kezdi. Azután áttér a varensesi utra és augusztus 10-ikére, a királyság bukásának és a templebe csukása napjára. Majd részletesen festi a királyi családnak életét a fogságban és állításainak igazolására hivatkozik nővérére, Augouléme herczegnőre. Augouléme herczegnő, kit Naundorff később is és levélbelileg is kért, hogy tegyen mellette tanúságot, hallgatott. Pedig, mint Augouléme herczegnő emlékirataiból kitűnik, meg volt győződve, hogy Naundorff az ő testvére. A herczegnőt e hallatlan gázságra az

ragadta, hogy nem akarta fényes állását az udvarnál feláldozni, mert tudhatta, hogy testvérét úgy sem segítheti trónra. Azután a templeből való szökését írja le. A királyi ház barátai royalista érzelmű öröket csempésztek a fogházba. Ezek opiummal elaltatták és felvitték a temple tornyába, hol régi lim-lom közé rejtették és táplálásáról gondoskodtak. Helyébe egy bábút tettek ágyába. Mikor eltűnését megtudták, a fogház őrei egy néma gyereket csempésztek a bábú helyére és azt megmérgezni kísérelték meg. Hogy némileg megtartsák az alakíságot, a temple orvosért, Des-saultért küldtek. Ez rögtön felismerte a mérgezést és barátjától, Chopart gyógy-szeresztől ellenmérget kért. Egyuttal felkérte, jöjjön, nézze meg ő is a beteg gyermeket, mert úgy rémlik előtte, hogy a beteg gyermek nem a herczeg. Chopart igazat adott az orvosnak; másnap mindkettő mérgezés következtében meghalt. De a néma gyermek nem volt rávehető, hogy őreimek megtegye a szivességet, hogy meghaljon. Hát hoztak helyébe egy angol kórbán szenvedő gyermeket, a ki udvariasb volt s 5 nap múlva meghalt. A herceg barátai most a holt gyermeket felvitték a herczeg helyébe, ezt pedig morfiummal elaltatták és a koporsóba tették. A halottas koci koporsójából azután utközben a koporsó alatti szekrénybe rejtették, az üres koporsót pedig a Saint-Marguerite temetőben behantolták. Mikor a herczeg eszmélethez tér, egy Delmar nevű svajczi nő társaságában találja magát, a ki a templeben férfinak átöltözve, őrt állt ajtajánál. Ez az asszony elviszi a vendéi felkelő sereghez, de csakhamar ismét elfogják. Innen is kiszabadul Montmorin gróf segítségével. Naundorff azt állítja, hogy Beauharnais Josefine asszony volt leg-főbb pártfogója. Ebben lehet valami igaz. I. Napoleon emlékirataiban azt mondja, hogy neje, a császárnő (Beauharnais Josephine) gyakran említtette előtte, hogy a dauphin életben van. Asszonybeszédnek tartotta, de a császárnő addig ismételte, hogy Lajos herczeg kiszabadult a templel és hogy helyette egy üres koporsót temettek el, míg végre elrendelte a herczeg sirjának megvizsgálását. Csakugyan azt jelentették neki, hogy a Saint-Marguerite sírjában üres koporsót találtak.

A dauphin most Montmorin gróf kíséretében Rómába menekült. Am Beauharnais Josephin férje, Bonaparte tábornok ide is elhozta szuronyok hegyén a szabadság eszméjét, a pápától szer-telen zsarnoksággal elnyomott nép fel-lázadt. Róma elkekeredett utcai har-czok színhelye volt. Ez alkalommal — s tán nem is véletlenségből — kigyúlt a herczeg háza. Csakis ő és Montmorin gróf menthették életüket. Cselédek és egy gyönyörű 17 éves leány, ki a her-czeget kísérte odavesztek. Hajóra száll-

AZ UJ KIRÁLYI PALOTA.

(A Krisztina-város felől.) Ybl Miklós tervezete szerint.

tak, hogy majd Angliába mennek. Utközben elfogják a herceget, vissza viszik Franciaországba és a börtönbe, de csakhamar kibocsájtják, miközben szigorúan meghagyják neki, hogy többé ne merészelje lábát francia földre tenni. Azonban, alig hogy néhány napig szabad, újra elfogják és 1803-ig fogságban tartják. Ekkor ismét kiszabadul Montmorin és az életfogytiglani konzul nejének, Beauharnais Josephinének segítségével. Barátai most alkudozásokba bocsájtkoznak a provençei grófnak, a későbbi XVIII. Lajossal. Ez nem csak hogy vonakodik őt elfogadni, hanem még ellenségei és üldözői sorába áll. Hiszen ha elismerné, le kellene mondania a reményről, hogy valaha Franciaország királya legyen. A herceg most Mannheimnak veszi útját Enghien herceghez, a ki ismerte létének titkát. Strassburgban azonban újra elfogják és 1809-ig börtönbe vetik. Innét ismét Montmorin és a császárnő fia, Beauharnais Eugen alkirály szabaditják ki. Montmorin társaságában most Csehországba utazik a braunschweigi herceghez, kitől ajánló levelet kap Berlinbe. Utközben még kétszer elfogják, sőt Montmorint le is lövik, ő ismét kiszabadul és végre Berlinbe jut. Itt a hadseregbe akart lépni, de mivel nem voltak iratai, elutasították. Ekkor Lecoque berlini rendőrfőnökhöz fordult és egy csomó iratot kézbesített neki, melyeket eddig kabátja gallérijában tartott. Lecoque rögtön felismerte XVI. Lajos kezeirását és az iratokat Hardenberg államkancellárnak adta át. Hardenbergtől ez iratokat többé sohasem kapta vissza. Csak is annyit tett a hercegeért, hogy Naundorff névre szóló igazolványt állított ki számára és utasította a spandau városi tanácsot, hogy vegyék föl polgári sorába, dacára annak, hogy az elírt irományok hiányzanak. Naundorff itt mint órásmester települt le. E mesterség, mint tudjuk, nála családi hagyomány volt. Spandauból Brandenburgba tette át otthonát. Itt a postamesteren elkövetett rablógyilkosság és pénzhamisítás gyanújába keveredett. Ártatlansága kitűnt, még is 3 évi kényszermunkára ítélték csalás miatt, mert a tárgyalás folyamán a francia trónörökösnek adta ki magát. De még fogságába se érkezett, mikor már ott várta a királyi kegyelem. Hardenberg tanácsára most Cressenbe ment lakni, magával vive nejét is, egy csinos polgári leányt, Einert Jankát. Itt rögtön barátokra talált. Petzold államügyész, s mikor ez méreg által kimúlt, ennek utóda Laurikus, a nagyhatalmak követeinél Naundorff igényeinek megvizsgálását kérték. De Laurikust is megmérgezték. Ekkor Naundorff elhátározta, hogy Párisba megy.

Naundorff már évek óta hiába irt nővérehez, Augoulême hercegnőhöz, nagybátyjaihoz: a királyhoz és Berry

herceghez. Azonban alig, hogy Párisba ért, már is lelkes pártfogókra talált. Rambodtné asszony, a ki születésétől a temple-be záratása napjáig mellette volt, és anyja egyik udvarhölgye San Marco de Hillaira marquisnő és ennek

azoknak feltűnt csodálatos hasonlósága által Mária Antoinettehez. Eppen Párisba érkezésekor folyt két csalónak a póre, a kiket, mert Lajos hercegnek állították magukat, több évi kényszermunkára ítélték el. Naundorff három

ELFOGYOTT A NÓTA. Margitay Tihámér rajza.

férje rögtön felismerték. Kivált mikor megmutatta bal vállán a galambalaku anyajegyét. És ráismertek a volt udvar valamennyi meg életben levő szolgái és tisztjei. A kik pedig nem ismerték,

éven át hiába kérte a vizsgálatot ön-maga ellen. Pedig ő csinálta a legnagyobb zajt; külön lapban védte és követelte jogait, sőt nyilvánosan Dauphinnek czimeztette magát. Végre is

veszélyessé kezdett válni az uralkodó királyra nézve. Egyszerű miniszteri rendelettel kiutasították az országból. Londonba ment hol kinyomatta emlékiratait. Ez volt utolsó fellépte a nyilvánosság előtt. 1845-ben, augusztus 10-én a legnagyobb nyomorban meghalt. Családja hosszabb ideig Drezdá-

dott. A XVI. Lajos udvarában megfordult emberek mind eskü alatt állították, hogy ők Naundorffban felismerték a dauphinet. Angoulême he czegnő és egykori játészótársa Laroche foucauld herceg pedig kitérő választ adtak. A bíróságnak pedig volt esze, határozott vallomást nem követelni tőlük. Végre az

fal. Én is láttam őt akkor a nagy opera egyik földszinti páholyában. Feltűnt még egyre hasonlatosságával nagyanyjához. Azóta hírét vesztettem. De a Naundorf-ügy még nem tűnt le a napirendről. Három év előtt több vasikos kötet jelent meg e tárgyról, melyben kimutatják, hogy Naundorff tényleg XVII. Lajos volt, és hogy a szerencsétlen Lajos herceg nem volt az embertelen Simon czipész áldozata, hanem koronázott gazembereknek politikai áldozata.

Soós Antal.

Az ifjukornak . . .

Az ifjukornak omladékán
Viszhangra kél a dajkaének . . .
Cseng-bong a rim . . . és lelkem álma
Letűnt ábrándvilágba téved.

„Élt túl az Óperenciákon
A messzi Tündérhonba' hajdan
Egy elbűvölt királykisasszony
Könyvek között, örök sóhajban.

Szegénykét egy nagy sziklivárba
Zára el a gonosz varázslat,
S hogy hozzá egy lélek se férjen,
Sárkányok őrizték a várat.

De jött egy deli, hős levente
S megszabadítá őt a bajtól,
ÉS férje lett . . .“ cseng-bong a rim . . .
Rá szívem titkon összeajdul.

Oh mért nem távol, zord magányban,
Tündérkastélyban, bűvöletbe,
Miert nem élsz te ottan édes?:
Hű lovagod hozzád sítné.

Miegmén'eaélek a pokoltól! . . .
De óh! . . . A magas társaságban
Leköt az etiquette tilalma . . .
S szívünk elvérzik bús magányban.

Kempelen Farkas,

Hurcolkodáskor.

A lakás ha fel van mondva,
Hurcolkodni kell belőle . . .
Fél az ember már előre,
Hogy sok kár lesz a butorba,
S mennyi minden összetörve? . . .

S más lakásban mig betesznek
Mindent szépen uj helyére . . .
Kiszemelve hova fér be
Ez, vagy az, — addig kezdednek
Nem lesz nyugta, pihenése!

S hogy ha szív mond fel a szívednek,
S a mi benn volt mind kiszórta
Hidegen az utca porba
S kincseid mig künn fekszenek,
Mennyi lesz ott eltiporva!

S mig egy újabb szívre lelnél,
S abba raknád kincseid be
Mennyi könny gyűl szemeidbe?
ÉS e fájó gyötrelmennél
Lelked erőt nem veszít-e?

Oh ne bánd, ne! azt a szívet,
Mely kitudta szórni durván
Kincseid. — hisz ott az utcán
Mind talán el nem vesztéd,
S lesz helyök még idők multján.

Dömény József.

VIRÁGOK KÖZT.

ban tartózkodott, hol leánya Amélie, Mária-Antonia királynőhöz való csodálatos hasonlatossága által feltűnt.

Alig hogy Naundorff Párisból távozott, a király megengedte, hogy igényeit egy bíróság megvizsgálja. Azt hitte, hogy a kiutasított Naundorff már nem árthat neki. De majd nem csaló-

ügyet hosszúra nyújtották, mig végre egészen elaludt. Nem is ébredt többé fel, csak 40 év mulva. Mikor Chambord gróf halálával kihalt a Bourbonok ága a bourbonisták ekkor Naundorff Amélie kisasszonyt Párisba hozták, hercegnőnek czimezték és mint Bourbon trónjelöltet állították szembe a párisi gróf-

A kardról.

(Lélektani tanulmányok.)

Irta: Kenedi Géza.

A „létért való küzdelem“ nagy, világalakító elvéből is ki fogja olvasztani a műveltség a nemes érczet. S ha jól nézem, a különböző nemesítő sportok, különösen pedig a vívás művészete épen erre dolgozik a civilizáció nagy háztartásában, a hol minden méreg mellett ott van azonnal az ellenméreg.

A kardvívással a fölserdülő ifju kétségtelenül emelkedettebb gondolkodáshoz szokik a nélkül, hogy küzdelemképességében veszítene; sőt azt is előbbreviszi.

Az egyenes szurás vagy vágás, hegygyel vagy éllel, nemcsak a kar hajtó izmainak, a lélek őszinteségének is gyakorlása. A csel kombinatív képességét fejleszti ki, csaknem a végtelenig. A roham: bátorságát. A védelem és visszavonulás: öntudatos ovatosságát. Az elővágás: gyorsaságát a kínálkozó alkalmak fölhasználásában. A ríposzt: a bonyodalmakban való lélekjelenlétét. S az egész művészet: emberismeretét. Ezt azonban csak az érti igazán, a ki ismeri és szereti is a kardot.

Csodálatos, hogy a vívómesterek, a kik a tulás ennyi kincsében duslakodnak, nem változnak át idővel filozóffokká.

Mert egy-egy vívási gyakorlatban, — hogy németre forduljon a szó — legalább is háromkötetes lélektani munka rejtezik. S egy-egy régi, módszeres vívómester van akkora filozóf, mint Kant Immánuel — még hét esztendőskorában...

Két jó vívó vetkezik neki az öltözében, hogy egy-két barátságos kardcsapást váltsanak. Mondjuk: az egyik szőke, nyulánk és halványabb vékonyabb bőrű, ideges kezekkel és élénk, világos szemekkel. Legyen például Elemér. A másik barna, zömök és vastagabb bőrű, erős, lassan ingerelhető idegrendszerrel, vaskos kezekkel és lassan mozgó, de merő, barna szemekkel. Mondjuk, hogy Aladár. Ámbátor jobb nevet is megérdemelnének.

Most ezek nekivetkőznek. Osikos üngöt rántanak magukra, vászon nadrágot és bőrbocskort. A jobb kezükre hosszú csövű pufók keztyűt s a fejükre rostélyos sisakot. A plastront a jobb vívók mellőzik, mivel a nélkül az ember jobban félti az enbörét és ügyesebb keze lesz a védelemben.

A Sándor öltözteti őket föl s rendszeren végig is nézi a verekedés nemes művészetét. A vívóteremben ő a legnagyobb amateur s csakis ő érzi igazán hogy mi szép és lelkesítő dolog a képzett urak lovagias verekedése.

A két formátlan alak a kezébe veszi a kardot; egy-kétszer meghajlítja a földön és aztán megsuhintja, hogy hajlékonyságával és lendületével megismerkedjék. Azután a fegyverrel lovagiasan üdvözlök egymást és... en garde!

Ugy látszik, hogy csak a testükkel verekednek, de a vívó jól tudja, hogy ez csak kis része a dolognak. Azt botlat jobban el lehetne végezni. A vívó testtel és lélekkel is verekszik és egész szellemét és jellemét átömleszti a kezében villogó aczélba.

Vannak mystikus dolgok az emberi műveletekben, a melyeket még nem értünk egészen, csak sejtünk és érezzük. A kardvívásban is van ilyen. A böleselő észnek kell szételemeznie a vágásokat, viszonyvágásokat, rohamokat, védelmeket s az ezernyi ezer fortélyt, hogy fölfoghassuk, mi hát voltaképen az a vonzó és nemesítő élvezet, mely a kardpengék csattogása közben születik s ezután elkiséri az embert mindenüvé.

Amennyire az emberi nyelv utólérheti: a vívás voltaképen karddal való érdekes beszélgetést két lélek és két test között.

Ezernyi ezer gondolatot, érzelmét, reményt, bonyodalmat és megoldást bonyolítanak le egymás között egy olyan nyelven, melynek nincs semmi szava, de tökéletesbb a beszédnél, mivel gyorsabban, többet, teljesebben és szebben képes kifejezni.

Elemér ur ideges vérmességével, mely organizmusának és karakterének sajátja, nem állja a várakozást, mint az életben sem állja. Keveset fontol és gyorsan rárohan Aladár urra. Heves kardcsattogás jelzi, hogy Aladár ur — otthon van. A kombinált prime-vágás vasat ért s egy másodpercznek tizedrésze elég arra, hogy Aladár ur ítéljen a helyzet fölött. Ne csak ítéljen, de határozzon és végrehajtsa.

A visszavágás lezuhan Elemér ur mellére egy quart-ríposzt alakjában. De ugyanazon 0.1 másodperc alatt Elemér ur eleven idegei is végigesinálták az ellenkező reakciót. Aladár ur kardja nem suhint be a puha meli-husba, hanem szintén vasat ér s egy kis reflexlendülettel be van fejezve az összecsapás.

A két férfi most már ismeri egymás jellemét. Az egyik heves, vérmes és merész. A másik óvatos, kemény és gyorsan megtorló. De mind a kettő okos és becsületes.

Ezek egymással egyenes uton nem végezhetnek. Két ellentétes világhoz tartoznak, de mindegyik igaz a maga mélységében. Verekednek és — megszeretik egymást.

És elkezdődnek a kerülő utak. Hosszas cselek és érdekes vágás-kombinációk. Aljas fondorlatokhoz egyik sem nyul; de földetlen, puha helyekre pályázik s ha nem talál, színtelt rohamokkal csinálni próbál magának. A szónokok is így cselekszenek.

Erős rohamok; heves kardcsattogás; pedzés, ijesztgetés; majd meg ötszöröshatszoros vágás-sorozat. Gyakorlatban szem nem is látja, hogy mi történik s e csattogásba hirtelen belekottyan egy idegen hang...

— Puff!

Elemér ur kardja manchettot talált. A gyorsaság és idegesség legyőzte a megfontolást és logikát. Mint sokszor az életben is.

Kiszuszogják magukat és újra kezdik. El akarják tanulni egymás előnyeit, de a férfias temperamentum át-törli a doktrinát s mind a kettő visszaesik a maga szerepébe. A vége az, hogy Aladár ur egy pompás belső arcot vág Elemér urra egy vérmes tulspekuláció alkalmával. Elemér ur érzi, hogy a tulspekulációba bukott bele s Aladár ur érzi, hogy a gyorsan gondolkozó embernek egy bizonyos ponton tul vannak puha pillanatai. S ilyenkor kell meglepni, de hirtelen.

És ez így megy. Egyenrangú, derék ellenfelek nem dühödnek meg egymásra, föltéve, hogy nem lakik bennük boszúálló természet. Mindegyiknek fáj a kapott vágás a lelke mélyén (sokszor a könyökén is), de szégyelné magát, hogy éreztesse. Elnyelé és hamar megemészti.

A kard nemes fegyver, nemesebb a szónál is. Egy-egy szóvágás évekig is elsajog a lélekben, ha ostoba volt is. A kardvágást a férfi akkor is megbocsájtja, ha a kard éles volt és a seb halálos.

A karakterek azonban nem egyformák s nem egyforma a vívás élvezete sem. De hiszen a karddal beszélget az ember s épen az az élvezete, hogy kardjával ellenfele legbelsőbb lelki világáig belebeszélgeti magát.

A ki viaskodik, ellenfelén voltaképen lélektani experimentumokat végez.

Némelyik ur vívási módora a társadalmi illendőségbe ütközik. A kardján végigérzi az ember, hogy ellenfelének rossz nevelése van, s ha nem látják, a fényezett padlóra is képes ráköpni. Talán még a perzsa-szőnyegre is.

A másik ur illendelmes, de beiséleg immoralis.

A harmadik urnak minden vágása és rohama beleütközik a büntető kódexba s minden védelme konok tagadás, a mi végtelen hátrálásokban nyilatkozik meg.

Még a különböző paragrafusokat is föl lehet ismerni a kellemetlen vívófélnél. A csel például általában véve nem csalás s a cselnél használt fondorlat nem ravasz. De van, a kinek kardja egy észrevétlen elemmel többet ad ki. A csel telve van ravasz fondorlattal s a vívási csalás. Az ember bengrik neki, de csak először; a többit már mind ő kapja meg.

Nehéz lenne megmondani, miben áll ez a kriminális vívás voltaképen: de érzi az ember. Gyakran parányi mozdulatok komplexusa, a melyek semmit sem jelentenek, csak a végén sül ki, hogy a karakterből buggyantak elő és czelhoz értek.

(Vége köv.)

KIRNER JÓZSEF

cs. és kir. udvari puskaműves

az olasz király ő Felségének udvari szállítója

BUDAPESTEN.

ALAPITTATOTT 1808. ÉVBEN.

Raktára: Gyára:

IV. ker.

VII. ker.

Szervita-tér 2. sz. Rózsa-utca 7. szám.

Dúsan ellátott raktár legújabb szerkezetű kettős vadász-fegyverekből, golyó-fegyverek, forgó-pisztolyok, salonfegyverek és pisztolyok, töltények és vadászszerekből, melyeknek jóságáért kezeskedik.

→ Árjegyzék kívánatra bérmentve. ←

Minden létező cigarettapapírok között a legtökéletesebb és felülmulhatlan,

a valódi francia

szivarkapapíros:
Le GLORIA'

Joseph Bardou & Fils-től

Perpignan és Párisban.

60 nagy arany érem, 16 nagy díszokmány, 20 „Hors Concours“ okmány.

Hüvely-különlegességek: „Le Gloria“ és „Vrai Goudron“.

Kaphatók minden norinbergi és papir-nagykereskedésben, valamint minden dohány- és szivar-tözsdeben.

Neumann Ignác

cs. és k. szabadalm. festészeti műintézet és fényírdája

Budapest, vaczi-körút 7. sz.

szállít mindennemű jelzőtáblákat 2 frtéért, ezen kívül mindennemű gyapju- vagy selyemzászlókat, czimereket és egyéb feliratokat

Tanulók csoport fényképeit

1 frtéért.

Ezen kívül olajfestményü- és krétarajz-arczképeket bármely beküldött fénykép után 6 frttól fölfelé.

Steiner Armin és Ferencz

érozáru gyára

Budapest, VI. ker. ó-utca 12. sz.

Szállít mindenféle

érezöntési és préselési munkákat

a legjutányosabb áron.

Érmek. Versenydíjak. Egyleti jelvények.

Különlegesség: Prince of Wales férfi-övek.

Az összes sport-nemekhez szükséges ruházati cikkek u. m.

verseny és
training
INGEK.

nadrágok, sapkák és cipők legnagyobb raktára.

Sigmund József

Budapest, IV. Városház-utca 2-4

Az iskolai tornázás összes ruházati kellekei.

LAWN TENNIS CZIPÖK.

FLANNEL INGEK.